Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 68

ՈՒՐԲԱԹ 23 ՄԱՐՏ 1884 (Ն. Տ.) 4 ԱՊՐԻԼ

8 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1301

ԳԱՑՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ երկու անգամի համար 2 ղուրուշ և · աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ :

Օրագրոյս վերաբերեալ Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել՝

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի »

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թ. 19,

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝

درعلیه ده غلطه ده ازمیرلی اوغلی خانده ۱۹ نمروده

{ ارەولك } غزتەسی ادارەسنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
« «	Վեցամսեայ	«	«	100
« «	Եռամսեայ	«	«	50
« «	Ամսական	«	«	20
« «	Հատով	«	«	1
Գաւառաց համար	Տարեկան	«	«	240
« «	Վեցամսեայ	«	«	120
« «	Եռամսեայ	«	«	60
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
» «	Վեցամսեայ	«		28

Դուրս դրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Խմբագրութեան վրայ է :

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 23 ՄԱՐՏ

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼՆ ԵՒ ԱԶԳ. ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՔ

Փոքրիկ միջադէպ մը ծանր մտածումներ կը ներշնչէ մեզ : Անցեալ օր, Հայ լրագիր մը, առիթ առնլով ազգային պաշտօնագրոյ մը հրատարակուելն, յորում Արեւելք կանխած էր զինք, սաստիկ ոճով յարձակում մը կ'ընէր Ազգային Ժողովոյ Ատենապետին դէմ, զոր կ'անուանէր «[illegible]» : Մեք չենք յիշեր այդ լրագրին անունը · չենք յիշեր նաեւ նախատեալ Ատենապետին անունն, և վերջապէս չենք ուզեր բացատրութիւններ տալու այն պաշտօնական և անպաշտօնական հրատարակութեանց վրայ, որոց մասին, լրագրական օրինաւոր և օգտակար մրցման մը մէջ, Արեւելք իւր պաշտօնակիցները կանխելու առաւելութիւնն ունի : Այս անձնական և մասնական փոքրիկ կէտեր առարկայ չեն լինիր մեր նկատողութեան, երբ սկզբունքի խնդիր մը կայ որ կը զբաղեցնէ զմեզ : Այդ խնդիրն ալ սա է թէ, այս երկուշաբթի առուր ազգային թերթի մը առաջին էջին մէջ Ազգային պատկառելի Ժողովոյ Ատենապետին դէմ եղած նախատալից և անուանարկիչ յարձակումն մինչեւ ո՛ր սահման կը յարմարի այն ընթացքին, զոր Հայ մամուլը, թէ՛ ազգային և թէ՛ քաղաքավարական նկատառումներով, պարտաւոր է բռնել ազգային պաշտօնական մարմնոց վերաբերմամբ, — ընթացք, որ բոլոր Ազգին ալ իբրեւ օրինակ պիտի ծառայէ հարկաւ :

Եւ նախ, պէտք չենք տեսներ երկարօրէն ապացուցանելու մեր յարգոյ պաշտօնակցին հրատարակութեան Նախատալից և անուանարկիչ հանգամանքը : Փոքր ինչ պատուաւոր ընկերութեան մը մէջ, մարդու մը երեսն ի վեր «[illegible]» և «[illegible]» մականուններն արձակել մեծագոյն անքաղաքավարութիւն է, և նախատեալին կատարեալ իրաւունք կուտայ հատուցում պահանջելու : Նոյն անուանարկիչ ածականները մարդու մը դէմ գործածել հրապարակային թերթի մը կարեւորագոյն էջին մէջ, աւելի ծանր յանցանք է անշուշտ :

Զայս ո՛չ միայն հասարակ քաղաքավարութեան կանոններն, այլ նաեւ Տպագրական օրէնքը բացորոշապէս կ'արգիլեն, երբ կը յայտարարեն թէ հրապարակային թերթերու ներելի չէ անուանարկիչ ոճով խօսիլ անհատներու դէմ : Բայց այդ կարգի անվայել հրապարակութիւններ ընող թերթի մը յանցանքը ծայրագոյն աստիճանին կը հասնի, երբ խնդրոյ նիւթ եղած անձը կը Նախատուի ո՛չ միայն իբրեւ մասնաւոր անհատ, այլ և իբրեւ ազգային պաշտօնատար մը, իբրեւ Առաջին Ատենապետ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովոյ : «[illegible]», «[illegible]», և այլ այսպիսի բացատրութիւնք շատ ծանր կը հնչեն մեր ականջներուն : Այդպիսի ոճ մ'է գրելու, որ անհատին հետ համայն Երեսփոխանութիւնն ալ կը Նախատէ, քանի որ անհատը կը Նախատէ իւր այն հանգամանքին մէջ, զոր Երեսփոխանութիւնը տուած է նմա իւր քուէով : Այդպիսի ոճի մը դէմ բողոքելու իրաւունք ունին ո՛չ միայն պարկեշտ և քաղաքավար լրագրերն, այլ նաեւ Երեսփոխաններն իրենք · զի Երեսփոխանաց Ժողովոյ Ատենապետին դէմ հրապարակաւ ուղղեալ Նախատինքներ բնականապէս կը ցատքեն նաեւ Երեսփոխանութեան վրայ : Վերջապէս, այդ այնպիսի ոճ մ'է, որ թերեւս յարմարի ստորին ռամիկ դասերուն, այլ զոր լրագրոյ մը բացարձակապէս կ'արգիլեն՝ քաղաքավարական պարտաւորութիւններն և լրագրական օրէնքներն ալ, նա՛և այն բարձրագոյն բարոյական նկատումներ, զորս ի մտի պէտք է ունենան միշտ Հայ լրագիրք, երբ կը գրեն ընդդէմ ազգային իշխանութեանց :

Այս վերջին կէտն է ահա, որ փոքր ինչ ընդլայնման արժանի կը թուի մեզ, և այդ մասնաւոր կէտի վրայ խօսելու համար է ահա որ այս կարգի յօդուածի մը հրատարակման պէտքն զգացած ենք :

Արեւելք ազգային իշխանութիւնները չքննադատելու կողմը չէ : Ընդհակառակն, հազիւ երեք ամիսէ ի վեր որ կը հրատարակուի, ազգային իշխանութեանց արարքն ու խորհուրդները Նպաստաւոր կամ աննպաստ կերպիւ քննադատող այնչափ յօդուածներ ենք հրատարակած է, որչափ ուրիշ Հայ թերթեր գուցէ ամբողջ տարւոյն մէջ չեն հրատարակեր : Ըսել է թէ, մեք ընդունած ենք ազգային իշխանութեանց արարքն ու խորհուրդները քննադատելու աւագ կարեւորութիւնը : Բայց այդ քննադատութեան նպատակը պէտք է չլինի աջակցիլ ազգային իշխանութեանց, յառաջ մղել զանոնք, դիւրացնել անոնց պաշտօնն, և ո՛չ թէ անարգել կամ տկարացնել զանոնք, և պատճառ լինել նուազման այն հանրային աջակցութեան, զոր վայելելու իրաւունքն ունին ազգային իշխանութիւնք : Մեծ ազգերու մէջ իսկ, պարկեշտ լրագրերն այսպէս կը հասկնան իրենց քննադատման իրաւունքն, ո՛ւր կը մնայ մեզ պէս խեղճ ազգի մը մէջ, ուր իրական զօրութիւն չկայ ազգային իշխանութեանց ձեռք : Եւ ահա այս պարագայն է որ կարի աննպաստ կերպիւ կը ցուցադրէ մեր պաշտօնակցին յանուան և անպատշաճ յարձակումն ընդդէմ Ազգային Ժողովոյ Ատենապետին : Ազգային Ժողովոյ Ատենապետն Ազգի մը բարձրագոյն պաշտօնէից մին է . նորա դիրքն հաւասար է Վարչութեան Ատենապետին դիրքին, և կերպով մը բարձրագոյն է · և մեր արդի ազգային կազմակերպութեան մէջ, Ազգային Ժողովոյ Ատենապետին իշխանութիւնը Պատրիարքական իշխանութենէն անմիջապէս յետոյ կուգայ : Բայց եթէ մեր յարգոյ պաշտօնակցին գործը փոխանակ ազգային այսչափ բարձրաստիճան պաշտօնէի մը հետ լինելու, կառավարական ստորադաս պաշտօնէի մը հետ լինէր, անշուշտ չէր համարձակեր այնպիսի նախատալից լեզու մը գործածելու . — Եւ ինչո՞ւ · որովհետեւ կառավարական պաշտօնէին ետեւը կան ոստիկանութիւն, բանտ, պատիժ, լրագրոյ դադարում, և այլն, մինչդեռ այս տեսակ զէնքեր չկան մեր ազգային պաշտօնէից ձեռքն, ո՛րչափ ալ բարձրաստիճան լինին անոնք : Այսպէս, որովհետեւ մեր ազգ. իշխանութիւնք անզէն են, որովհետեւ լոկ բարոյական հեղինակութիւն մ'ունին, Հայ լրագիր մը՝ իրեն ներելի կը համարի այնպիսի անուանարկիչ լեզու մը գործածել Ազգային Ժողովոյ Ատենապետին դէմ, որպիսի լեզու չպիտի համարձակէր գործածել յետին ոստիկանի կամ դատարանի կոչնակի մը դէմ իսկ : Արդարեւ ցաւալի զեղծում : Ասոր պէտք չէ փնտռել ազգային իշխանութեանց արարքը քննադատելու նախնական սկզբունքն : Արդէն բոլոր գործն անձնական միջադէպ մ'է, և եթէ մեր պաշտօնակիցն այս առթիւ երկու տողով ակնարկութիւն մը կ'ընէ զեղծումներու, որք կը գործուին եղեր ազգ. իշխանութեանց մէկ մասին կողմէ, այն ալ անձնական կռուոյ մը հանրական գոյն մը տալու թափանցիկ հնարք մ'է միայն, որոյ վրայ հարկ չկայ երկարաբանելու :

Մեր տեսութեամբ, ազգային լրագրութեան նախնական պարտաւորութեանց մին է սովորեցնել Հայ ժողովրդեան յարգել ազգային իշխանութիւնները, մեծագոյնէն սկսեալ մինչեւ փոքրագոյնը, գործադրել անոնց օրինաւոր որոշումներն, և ճանչել այն պարտուց և իրաւանց կապերն, որովք փոխադարձաբար կապուած են ազգային իշխանութիւններն և Հայ ժողովուրդը : Լրագրութիւնն իւր այս պարտաւորութիւն վարժապետական յօդուածներ հրատարակելով չի կրնար կատարել : Օրինակն աւելի կ'ազդէ քան քարոզն : Արդ, երբ ժողովուրդը տեսնէ ազգային լրագիր մը, և այն ալ հին և լուրջ լրագիր մը, որ ազգային պաշտօնատարի մը հետ ամենափոքր վէճ կամ թիւրիմացութիւն մ'ունենալուն պէս, իւր բառարանին ամենէն անվայել ածականները կ'արձակէ անոր երեսն ի վեր, այն ալ հրապարակաւ, իւր թերթին առաջին էջին մէջ, ժողովրդեան միամիտ մասն ինչ գաղափար կը սկսի ունենալ այն ազգային իշխանութեան վրայ, որոյ ներկայացուցիչն է այդ պաշտօնատար : Ի՞նչպէս [illegible] կը լինի Երեսփոխանութիւնն, երբ [illegible], [illegible] կը հռչակուի անոր Ատենապետն, և այն [illegible], լոկ [illegible] մը վրայ յենլով : Եւ եթէ Երեսփոխանութիւնը կ'անպատուի, ի՞նչպէս կարելի է յուսալ որ յարգուին նոյն Երեսփոխանութենէն ընտրուած Պատրիարքներն ու Վարչութիւններն :

Որովհետեւ մեր ազգային մարմնոց իշխանութիւնը լոկ բարոյական է, չհետեւիր թէ պէտք է անարգուի հրապարակային թերթերու մէջ : Աւ ի՛նչ կը ծառայեն մեր ազգային-եկեղեցական սահմանադրութիւնք, քանի որ այն իշխանութիւն որ անոնցմէ կը բղխի, այսպէս պիտի անարգուի առաջին առթիւ : Ո՛րչափ տխուր գաղափար մը կուտանք մեր կրթութեան աստիճանին և մեր բարոյական ընտրութեան վրայ, երբ այդպիսի անպատշաճ ընթացք մը բռնելով ազգային իշխանութեան ներկայացուցչաց դէմ, ցոյց տանք թէ գիտենք երկնչիլ, և բացառաբար երկնչիլ, անոնցմէ միայն որք բռնի զօրութեամբ կարող են լռեցնել զմեզ : Եթէ ազգային շրջանակի մէջ գրելու ազատութիւն կը վայելենք բարեբախտաբար, պէ՞տք է միթէ որ չարաչար գործածենք զայն ազատութիւն, անխտրաբար անյարգելի նպատակներու գործածենք զայն, այսինքն՝ խանգարելու հանրային կարծիքն և ապականելու հանրային բարոյականը, զոր չընել լրագրութեան գլխաւոր պաշտօնն է : Ազգային վաղեմի թերթէ մը կը սպասէր գիտնալ թէ պէտք է յարգել ազգային իշխանութիւններն ճիշդ այն պատճառաւ որովհետեւ զէնք և բանտ չունին, որովհետեւ կարող չեն լրագիր դադրեցնել ուզածնին, և որովհետեւ, վերջապէս, լոկ բարոյական սկզբանց վրայ կը յենուն իրենց հեղինակութիւնք : Տկարութիւնն ալ զօրութիւն մ'է : Առաջին տեսութեամբ հակասական կը թուի այս նախադասութիւն, բայց խորհելով կը գտնենք թէ մեծ ճշմարտութիւն մը կը պարունակէ : Սկսեալ Անգլիոյ Թագուհիէն, որ Պուլկարիոյ իշխանին չափ իսկ իշխանութիւն չունի մարդ պատժելու կամ որ եւ է կարեւոր տնօրինութիւն մ'ընելու, և որ սակայն իւր բոլոր հպատակաց կողմէ աւելի կը յարգուի քան ամենահզօր Ինքնակալը, մինչեւ անպաշտպան տղեկը կամ անոր այրի կինն, ամենքն ալ թէեւ նիւթական զօրութենէ զուրկ, բայց շատ մը զօրաւորներէ աւելի կոչում կ'ընեն հանրային համակրանաց և աջակցութեան : Ուրեմն, լոկ բիրտ ոյժը չէ՛ որ կը յարգուի : Եթէ մարդկային զգացում մը, երկիւղը, բիրտ ոյժը միայն գիտէ յարգել, կայ ուրիշ զգացում մը, վեհանձնութիւնն, որ ընդ հակառակն տկարութեան առջեւ տեղի կուտայ, և ո՞վ կը համարձակի ըսել թէ վեհանձնութիւնը նոյնչափ բնական զգացում մը չէ, որչափ երկիւղը : Բայց այն ազգային լրագիր, ուր կ'ակնարկէ մեր այս յօդուած, իւր ընթացքով ցոյց կուտայ թէ իւր մէջ միայն երկիւղի զգացումը կայ, ուստի տեսանելի, շօշափելի զօրութիւնը միայն անհամելի է իրեն : Կը ցաւինք այ՛ն միւս զգացման բացակայութեան վրայ, որ զինք պիտի մղէր յարգել ազգային իշխանութիւններն իրենց անզէն վիճակի մէջ իսկ : Կը ցաւինք մանաւանդ թէ իւր այս օրինակ կրնայ տարափոխիկ լինել, և միամիտ ընթերցողներ կրնայ ունենալ որք իրեն պէս անարգեն ազգային իշխանութեան ներկայացուցիչ մ' այն առաջին առթիւ որ կարծեն, — գուցէ սխալմամբ,— թէ իրենց անձնական անհաճոյ ընթացք մը ունեցած է : Բայց այս կերպիւ չէ՛ որ կրնայ գործադրուիլ այն Ազգային Սահմանադրութիւն, որուն հեղինակներէն մին կը համարուի մեր ակնարկած թերթին Տնօրէնն : Այդ Սահմանադրութիւն կրնայ ճշդիւ գործադրուիլ յայնժամ և եթ, երբ ամենքն ալ, լրագրապետ և ժողովուրդ, բայց ամենէն առաջ լրագրապետք, գիտնանք յարգել այն ազգային պաշտօնատարներ, որոց իշխանութիւնք Սահմանադրութենէն ծագում կ'առնեն :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՈՒՏԱՆ, ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Հաւասի գործակալութեան հետեւեալ հեռագրերը կը գտնենք Պուքրէշի վերջին լրագրաց մէջ :

Լոնտոն, 31 մարտ · Ըստ վերջին լրոց, Խարթում գրաւուեցաւ Մէհտիի մէկ տեղակալին կողմէ, որուն յանձնեց քաղաքը տեղւոյն կառավարիչը, տեսնելով դիմադրութեան անհնարութիւնը, բայց այն պայմանաւ որ բնակչաց կեանքն և ինչքն յարգուին : Այս պայման խղճի մտօք գործադրուած է :

Լոնտոն, 31 մարտ · Անգլիական լրագիրք միաձայնութեամբ կը յորդորեն կառավարութիւնն որ վերջապէս գործօն քաղաքականութեան մը հետեւի Եգիպտոս : Կը յայտնեն թէ Կորտոն զօրավարի մահն ամօթ մը պիտի լինի Անգլիոյ համար :

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ
47

ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Է.

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

— Դուք, որ միշտ բարի էք եղել դէպի աղքատը, դէպի հարստահարեալը և դէպի թշուառը, ինչու մինչև այսօր չը կատարեցիք ձեր խոստմունքը մի անձի վերաբերութեամբ, որ ձեր պատճառով թշուառացաւ :

— Ինչ անձ :

— Իմ վարպետը : Չէ՞ք յիշում, երբ առաջին անգամ մենք վճռեցինք թողնել մեր հայրենիքը և օտար աշխարհ գնալ, մենք ուխտեցինք փող վաստակել և այն մարդու կրած բոլոր վնասների փոխարէնը վճարել : Մոռացե՞լ էք :

— Չեմ մոռացել : Երբ կը հասնենք Իջեւանը, դու ինձ յիշեցրու, ես ցոյց կը տամ քեզ մի նամակ, որից դու կը տեղեկանաս, որ ես վաղուց կարգադրութիւն արել եմ այդ մասին : Ես ուղարկել էի մի գումար մեր գիւղի քահանային, խնդրելով, որ հասցնէ քո վարպետին, բայց պատասխան ստացայ, թէ այն օրից, որ նրան փախցրին բանտից, նրա մասին ոչինչ տեղեկութիւն չը կայ, թէ ինքը և թէ իր ընտանիքը անյայտացել են :— Բայց ինձ զարմացնում է մի բան, Մուրադ, թէ ինչը առիթ տուեց քեզ այսպէս կասկածաւոր կերպով վերաբերուել դէպի իմ գործունէութիւնը :

Նա ոչինչ չը պատասխանեց :

Ը.

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀՐԵՇՏԱԿԸ

Անցել էր աւելի քան մի ամիս այն օրից, որ մենք թողեցինք հրէայ սեղանաւորի գտնված քաղաքը :

Շատ երկար կը լինէր, եթէ մանրամասնաբար նկարագրէի մեր ամբողջ ճանապարհորդութիւնը : Իմ յիշատակարանի այս գլուխը ես կիսով չափ համառօտում եմ, — համառօտում եմ, որովհետեւ շտապում եմ ծանօթացնել ընթերցողին մի նոր դէպքի հետ, որը իմ սրտին շատ մօտ է ...

Կարճ կասեմ, անցնելով զանազան գաւառներից և փոքրիկ քաղաքներից, մենք արդէն գտնվում էինք Կայսրութեան հարաւային գաւառներում Սեւ ծովի եզերքի մօտ : Բնութիւնը այստեղ փոխվեցաւ, անապատներից ազատվեցանք, երկիրը աւելի լեռնային էր :

Ամառնային գեղեցիկ առաւօտներից մէկն էր : Մեր ճանապարհը գնում էր նեղ ձորի միջով, որ պատած էր խիտ անտառներով : Ճանապարհի մէկ կողքով զուգընթաց կերպով ձգվում էր խորին անդունդ, որի յատակում հազիւ նշմարվում էր լեռնային գետակը : Իսկ ճանապարհի միւս կողքին բարձրանում էին ապառաժներ, որ ծածկված էին ծառերով :

Ինձ յայտնի չէր, թէ ո՞ւր էր տանում այդ ճանապարհը, կամ ինչ էինք որոնում այդ վայրենի, համարեա անմարդաբնակ լեռների մէջ : Ես միայն հիացած էի բնութեան գեղեցկութիւններով : Երբեմն ես լսում էի առուակների խոխոջմունքը, որոնք թաքուն վազում էին թփերի միջով, երբեմն տեսնում էի նրանց ջրվէժը, որ նոր ծագող արեգակի առաջին ճառագայթներից ծիածանի նման կամար էին կապում կանաչազարդ լեռան վրա : Տեղ-տեղ հանդիպում էին հին ամրոցների աւերակներ, որ մնացել էին թաթարների տիրապետութեան ժամանակներից :

Կրկնում եմ, որ ես ամենեւին տեղեկութիւն չունէի, թէ ինչ նպատակով էինք ճանապարհորդում : Միայն քաւոր Պետրոսը մի բան որոնում էր այն լեռների մէջ · Նա շտապում էր, որքան կարելի է, շուտով հասնել ծովի ափերին :

Մինչեւ կէս օր մենք գնում էինք մի եւ նոյն նեղ ճանապարհով, որ երկու կողմից սեղմված էր ծառերով : Բայց դեռ ոչ մի բնակութեան չէինք հանդիպել և ոչ մի մարդու երես չէինք տեսել : Շարունակել ուղին անհնարին էր, որովհետեւ ձիաները սաստիկ յոգնած էին : Պէտք էր փոքր ինչ հանգստանալ : Մենք կանգնեցրինք սայլակը մի տեղում, ուր ձորի միջով անցնող գետակը աւելի բարձրից էր հոսում և ջուրը բոլորովին մատչելի էր : Իմ առաջին հոգսը եղաւ ձիաները ջրել և նրանց կեր տալ : Յետոյ սկսեցինք յագեցնել և մեր քաղցը :

Ճաշելուց յետոյ քաւոր Պետրոսը նստած էր մի ծառի հովանու ներքոյ, լուռ մտախոհութեան մէջ էր գտնվում : Սատանան գիտէ, թէ ինչ էր մտածում նա : Նրա այս տեսակ լռութիւնը միշտ նախագուշակում էր մօտալուտ փոթորիկ : Ես ձանձրացայ և մտայ անտառը փոքր ինչ ծառերի մէջ ման գալու համար :

— Հեռու չը գնաս, զգուշացրեց նա :

— Ի՞նչու :

— Այս տեղերը խիստ երկիւղալի տեղեր են :

— Ես ինձ հետ կը վեր առնեմ տապարս :

Այս զէնքը իմ մարմնի անբաժանելի անդամներից մէկն էր :

Զարմանալի բան է, լինում են այնպիսի րոպէներ, երբ հասակ առած մարդն անգամ երեխայ է դառնում : Իմ մանկութեան զուարճութիւնները միտս եկան · սկսեցի քաղել և ուտել վայրենի պտուղներ : Նրանք անզգալի կերպով հրապուրում էին ինձ աւելի հեռու և հեռու դէպի անտառի խորքը : Ես բոլորովին մոռացայ քաւոր Պետրոսի պատուէրը :

Յանկարծ իմ ականջին զարկեց մի ձայն · Նա աւելի նման էր խուլ հառաչանքի : Ես մօտեցայ : Ձայնը կրկնվեցաւ : Պարզ որոշեցի, դա կանացի ձայն էր, որ լսելի էր լինում ոչ այնքան հեռուից : Ես թագնվեցայ թուփերի մէջ և այնտեղից սկսեցի դիտել : Ինչ եմ տեսնում. — մէկ մանկահասակ աղջիկ, չոքած գետնի վրա, գրկել էր մի տղամարդի ոտքերը, աղաչում էր, պաղատում էր խնայել իր կեանքին : Տղամարդը կանգնած, բռնել էր նրա մազերից, և վայրենի կատաղութեամբ պատրաստվում էր սպանել : Հէնց որ նա սուրը բարձրացրեց, ես կայծակի արագութեամբ վրա հասայ : Իմ հասնելը և տապարիս զարկը կատարվեցաւ մի և նոյն րոպէում : Նա ընկաւ գետնի վրա :

Աղջիկը ազատված էր :

Չարագործը լողում էր արեան մէջ : Նա իր գազանային դէմքը դարձրեց դէպի ինձ, արձակեց մի քանի հայհոյանքներ և լռեց...

Ես սարսափելի խռովութեան մէջ ընկայ · լսածս հայոց լեզուի բառեր էին : Ուրեմն իմ ձեռքը շաղախվեցաւ մի հայի արեան մէջ, որը մահուան տագնապի րոպէում, մոռանալով իրան, իր հայհոյանքները արտասանեց մայրենի լեզուով :

Այստեղ անպատճառ պէտք է մի գաղտնիք լինի, մտածեցի ես և դարձայ դէպի աղջիկը, որ զարհուրած նայում էր իմ վրա :

— Ո՞վ ես դու :

— Իմ հայրն ու մայրը մեռան խօլերայից :

— Այդ մարդը ինչու էր սպանում քեզ :

— Գիւղացիք ինձ հաց էին տալիս, ես նրանց համար գուշակում էի...

— Ես այդ չեմ հարցնում : — Այդ մարդը ի՞նչու էր սպանում քեզ :

— Նա լաւ մարդ չէ ... Նա շատ վատ մարդ է ...

— Ի՞նչպէս ընկար նրա ճանկը :

ՐԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

Լոնտոն, 28 մարտ. Լորտ Կրանվիլ Պ. Պերինկէն ստացաւ հեռագիր մը, ծանուցանող թէ Մէհտիի կուսակիցք մտած են ի Խարդում, քաղաքին անձնատուութեան մասին բանակցելէ յետոյ Կորտոն փաշային հետ: Արաբք ուրախութեան մեծ ցոյցեր կատարած են: Մէհտին ներկայացնող Շէյխը Խարդում մտած է ամսոյս 20ին, և անմիջապէս ստանձնած է քաղաքին հրամանատարութիւնն: Երեք օր յետոյ, Կորտոն փաշա ձերբակալուեր և բանտ նետուեր է, Օդիւարդ գնդապետին հետ: Գալով միւս Եւրոպացւոց, թուով եօթն հոգի, որոց մէջ են Ֆրանսայի, Աւստրիոյ և Յունաստանի փոխհիւպատոսք, ատոնց վնաս մը չէ եղած, բայց թոյլատւութիւն ալ չէ եղած քաղաքէն մեկնելու: Լորտ Կրանվիլ և Լորտ Հարդինկդըն խորհրդակցեցան Պ. Կլատըսթոնի հետ, և նախարարք անմիջապէս ի խորհուրդ հրաւիրեցան: Կը կարծուի թէ անգլիական նախարարութիւնը պիտի հաւանի Խարդումի անձնատուութեան, և պիտի ջանայ բանակցելով փոխան արձակման Կորտոն փաշային:

Գահիրէ, 28 մարտ. Կրահամ զօրավարն երէկ յանկարծակի եկաւ իրեն տրուած այն հրամանով թէ անմիջապէս պարպէ զՍուաքիմ, և դադրեցնէ Օսման Տիկմայի դէմ որ ևս է հալածում: Կը կարծուի թէ նախարարութիւնն այսպիսի հրաման մը ղրկած է՝ Կորտոն զօրավարին կեանքը փրկելու համար, որոյ մասին ապստամբք սպառնալիք բրեր են թէ անմիջապէս պիտի գլխատեն, եթէ անգլիական զօրքերը չդադրին Օսման Տիկման հալածելէ, կամ եթէ վնաս մը հասցնեն նմա: Անգլիական բանակին ամբողջովին պիտի ելնէ Սուաքիմէն. սակայն թէւ պահպան զօրք պիտի մնայ Սուաքիմ, ցվերադարձ Կորտոն փաշային ի Գահիրէ: Ապստամբք Պերպերի վրայ կը քալեն՝ Պերպերի հետ ամեն հաղորդակցութիւն ընդհատելու համար:

Լոնտոն, 28 մարտ. Հնդկաստանի կառավարութիւնն, յետ բազում խորհրդակցութեանց, յայտարարեր է Լոնտոնի կառավարութեան թէ Սուտան հնդիկ զօրք ղրկելու գաղափարին ինք հակառակ է: Նաև չուզեր որ Սուտան ղրկուելու համար կամաւորներ գրուին Հնդկաստանի զօրաց մէջ:

Այս վաւերական տեղեկութեանց հակառակ, զոր հեռագրական պատուոյ գործակալութիւն մը կը հեռագրէ՝ բառ մեծի մասին պաշտօնական աղբիւրներու վրայ յենլով, Էկօ-Բրէս, իւր երէկի թուով, հերքելով Աժանս Հաւասի լրագրին նախընթաց աւուր տեղեկութիւնները, կ'ըսէ թէ «Խարդում չէ ինկած ապստամբաց ձեռքն, ո՛չ ալ Կորտոն փաշա գերի է: Ընդհակառակն, հաստատուած է թէ իւր դիրքն այնչափ զօրաւոր է, որ չէ ուզած շարունակել Սուտանցի պետերուն հետ սկսած բանակցութիւններն և որոշած է իւր այժմ [illegible]: Եգիպտոս վերադառնալու համար Խարդումէն ելնելիք եգիպտական փաշաներուն հրաման տրուած է մնալ ի Խարդում, մինչև Գահիրէէն ալ օգնութիւն կու գայ Խարդում: Կրահամ զօրավարն և իւր բանակ Սուաքիմէն մեկնած են 400 զօրք բաղկացեալ պահապան խումբ մը թողլով, որուն կ'աջակցի անգլ. նաւատորմն: Հետևաբար, Սուաքիմ ապահովեալ է ամեն յարձակման դէմ»: Էկօ-Բրէ կը յաւէ թէ եգիպտական արժեթղթոց գնոյն բարձրացումն ալ այժ կուտայ իւր լուրերու ստուգութեան, և թէ, վերջապէս, Անգլիոյ մէջ հասարակաց կարծիքն ամեն ժամանակէ աւելի հակառակ է Խարդումի թողման:

Ընթերցողաց կը մնայ դատել թէ այս երկու հակառակ պատմութեանց որու՛ն հաւատ ընծայել պէտք է: Ըստ մեզ, Էկօ-Բրէի լրատուութիւնը մինչև աստիճան մը կասկածելի է, ինչպէս է միշտ ամեն կէս-պաշտօնական թերթի լրատուութիւնը: Բայց և այնպէս, Սուտանի մէջ գործոց վիճակին վրայ ստոյգ գաղափար մը ունենալու համար 2–3 օր ևս պարտինք սպասել:

ԱՒՍՏՐԻԱ – ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Բեշդայի Երեսփոխանական ժողովը մարտ 29ին վիճաբանեցաւ արհեստագործաց վերաբերեալ օրինաց վրայ: Նախարարապետ Պ. Թիսա ըսաւ: «Ընդդիմադիրք շարունակ կը պահանջեն որ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մաքսերը բաժնուին: Արդ, մաքսային սահմանագլխոյ մը և պաշտպանողական բարձր մաքսերու հաստատումը չեն կրնար ծաղկեցնել հունգարական արհեստագործութեան վիճակը, վասն զի այդ կարգի միջոցներ միւս կողմէն վրէժխնդրական միջոցներու առիթ կուտան, որք վնասակար պիտի լլլին մեր վաճառականութեան և երկրագործութեան»:

—Վերջերս Բեշդայի մէջ ձերբակալեալ Անիշխանականք դատարանին յանձնուեցան: Քաղաքապետը տեղեկագիր մը հրատարակեց որ կը թուէ բոլոր այն դաւանի ընկերութիւնները զորս ձերբակալեալք հաստատած են 1880էն ի վեր, և անոնց ամեն մէկին կենաց վրայ մասնաւոր տեղեկութիւններ կուտայ: Վիէննա և Բեշդա երկար տարիներէ հետէ կեդրոնավայր էին երկու ընկերութեանց, որք մանաւոր թերթերու միջոցաւ կը հաղորդակցէին: Տեղեկագիրը կը հաստատէ թէ Բեշդայի մէջ ձերբակալեալ Բըրօկէր և Ֆրիէդ անուն երկու Անիշխանականներ Վիէննայի մէջ պաշտօնեայ Էյզերդ սպանողներուն ընկերներն են, ինչպէս նաև Քամմերէր Անիշխանականն որ բռնուեցաւ Վիէննայի մէջ: Ուրիշ անիշխանականք նոր ոճրագործութիւններ կը պատրաստէին, բայց բարեբախտաբար Ոստիկանութիւնը ժամանակին գտաւ զանոնք:

—Վիէննայի դատարանն այս միջոցիս կը հարցաքննէ Վիէզլեր անուն առևտրական միջնորդ մը, որուն քովէն գտնուեր է մեն այն պանքանոթներն, զորս 1848 ի Հունգարիոյ յեղափոխական կառավարութիւնն հրատարակ հանած էր: 1854 ի հրամանագրի մը համեմատ, այդ պանքանոթներու ստացումն՝ պետութեան դէմ մատնութեան ոճիր կը համարուի:

—Հունգարիոյ Սալօ-Թարեան գաւառին ածխահանքերուն մէջ ալ խռովութիւնք ծագեցան: Գործաւորք չանաններն աւարի առին և պաշտօնեաները գանակոծեցին: Ոստիկանութիւնը միջամտելով, հարկադրեցաւ զէնք գործածել: Մէկ գործաւոր սպանուեցաւ և չորս հանքագործք վիրաւորուեցան: Քանի մը ժամ յետոյ կարգապահութիւնը վերահաստատուեցաւ և խաղաղութիւնը վերըսկսաւ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանական խորհրդարանը քուէարկեց 19 միլիոն մարքի վարկը, զոր կառավարութիւնը կը խնդրէր գերմանական նաւատորմը զօրացնելու համար, մանաւանդ ծովառամ կրող շոգենաւեր շինելու համար:

—Պէրլինի ամերիկեան դեսպան Պ. Սարճէնդ, որուն և Պիսմարք իշխանին միջև ծագած անձնական խնդիրը ծանօթ է մեր ընթերցողաց, չէ ընդունած Պետերբուրկի դեսպանութեան պաշտօնը, զոր Ուաշինկդընի կառավարութիւնը տուած էր իրեն, և որոշած է դեսպանական ասպարէզէն քաշուելով՝ Ծերակոյտի անդամակցութեամբ շատանալ:

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզէն կը գրեն մեզ վերջին թղթաբերով.

Այս օրեր հրատարակեալ պաշտօնական վիճակագիր կը ծանուցանէ թէ 1882 տարւոյն մէջ ի Ֆրանսա կատարուած անձնասպանութեանց թիւր եօթն հազար երկու հարիւր իննսուն և երեքի կը հասնի:

Բայց վիճակագրութիւնք միայն հետաքրքրութիւն յագեցնելու պէտք չէ ծառայեն, անոնց օգտակարութիւնը կատարուած բաղդատութիւններէն կը ծագի, անձնասպանութեանց մասին կատարուած բաղդատութիւնք ալ իբրև յոյժ կարևոր արժանի են հրատարակութեան և խորհրդածութեան:

Ըստ այսմ դիտուած է որ 1825էն մինչ 1830 տարեկան անձնասպանութեանց միջին թիւն եղած է 1739: 1831էն մինչ 1835 այս թիւը բարձրացած է 2263ի, այսինքն նախորդ հնգամեայէն տարին իբր 500 աւելի: 1836էն մինչև 1840 անձնասպանից թիւն է 2574 կամ նախորդ հնգամեայէն տարին իբր 310 աւելի: 1841էն մինչև 1845 անձնասպան եղած են 2951 անձինք նախորդ հնգամեայէն տարին իբր 420 աւելի: 1846էն 1850 կատարուած են 3446 անձնասպանութիւնք, նախորդ հնգամեային վրայ իբր 500 տարեկան աւելութիւն իւրաքանչիւր տարի: 1851էն 1855 անձնասպանք 3639է աւելի չեն եղած տարին, այսինքն տարին իբր 190 անձնասպանութիւն աւելի քան նախորդ հնգամեայն: 1856էն 1860 անձնասպանութեանց միջին թիւն եղած է 4002. տարեկան աւելութիւն իբր 360: 1861էն 1865 կատարուած անձնասպանութեանց թիւը 4661 եղած է, որ ըսել է նախորդ հնգամեային բաղդատմամբ տարին իբր 630 անձինք կամովին կենազուրկ եղած են: 1865էն մինչև 1882 կատարուած անձնասպանութեանց թիւերը միմեանց հետ բաղդատելով կը տեսնենք թէ տարէ տարի անձնասպանութեանց թիւը միջին հաշուով 150 աւելցած է:

Բաղդատելով 1825էն մինչև 1830 կատարուած տարեկան անձնասպանութեանց միջին թիւը, կը տեսնենք թէ աւելի քան քառապատկուած է այն. ահաւոր տարբերութիւն. մինչ յայտ է թէ Ֆրանսական ժողովրդեան թուոյն առաւելումն երբեք չէ կարող համեմատութեան մտնել անձնասպանութեանց յաւելուածին հետ:

Բարիզեան լրագիր մը յետ այսն նշանակութեանց, կը յաւելու, "այս բաղդատութեան մէջ տխուր օրացոյց մը յառաջընթաց նշանները կը տեսնենք, քանի տարի յետոյ Ֆրանսա տարեկան 15,000 անձնասպան պիտի հաշուէ. . . . : Արդէն ապագային անհուն այնքան նուաղ է որ կարելի էր զայն հայրենեաց դասութեան դէմ վտանգ մը, սպառնալիք մը համարել,,. ուրիշ լրագիր մը նոյն խորհրդածութեան վրայ կը յաւելու նշանաւորութեան արժանի հետևեալ տողերը, "մասնաւոր օրէնքներ չեն կարող դարման տանիլ այս չարեաց. պէտք է յեղաշրջել, բարեփոխութիւն մտցնել ամբողջ օրէնսդրութեան մէջ, բարոյ մէջ, ընկերական վիճակին մէջ, որք համանգամայն պատճառ են այս աղէտից. բայց ի՞նչպէս վերցնել այժմեաններն, ի՞նչպէս սահմանել և ընդունել տալ բարեփոխութիւնները. ո՞ր համարձակ իմաստասէր պիտի կարենայ խնդրոյն անծանօթ կողմ մը մերկացնել. ո՞ր օրէնսդիր այն անմխիթարելի լուծումը պիտի վերածէ օրէնքի — այսու ամենայնիւ չարիք մեծ են և վիճակագրութիւնք ցոյց կուտան թէ ո և է միջոցաւ դարման տանելու է նոցա,,:

ՍՊԱՆԻԱ

Ազատական և հանրապետական մամուլը խստիւ կը քննադատէ երկու հրամանագրեր. մին՝ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Պ. Բիտալի կողմէ, որ կ'արգելու անհատից կիրակի և տօն օրեր (այսինքն տարւոյն մէջ 70 օր) ո և է գործ կատարել կառավարութեան հաշւոյն. երկրորդ հրամանագիրն հանած է Մադրիտի հրամանատարն, որ կը պատուիրէ թէ ամեն օր, կէս օրին, Մադրիտի պահապան զօրքերէն երկու հազար հոգի ներկայ գտնուին մեծ պահոց քարոզներուն, երեք եկեղեցեաց մէջ զորս պիտի նշանակէ պալատան և բանակին խոստովանահայրը:

—Մարտ 29ին, [illegible] մը լինելով, կառավարութիւնը դատ բացաւ Էլ Բրոկրէսօ, (Յառաջդիմութիւն) լրագրին դէմ:

ԻՏԱԼԻԱ

Կը ծանուցուի թէ երեսփոխանք ոմանք մտադիր են Եգիպտական գործոց նկատմամբ հարցում ուղղել արտաքին գործոց նախարար Պ. Մանչինիի: Նախարարը պիտի պատասխանէ թէ ինք չէ կարող Անգլիոյ գործն արգելուլ այն վայրկենին երբ Անգլիա բոլորովին շփոթած դիրքի մը մէջ կը գտնուի, և պիտի ըսէ թէ հարկ է յարմար ժամանակի մը սպասել, միւս տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ միջամտելու և Եգիպտական խնդիրը լուծելու համար:

—Նոյնպէս երեք երեսփոխանք հարցում պիտի ուղղեն Բրօբականտայի խնդրոյն նկատմամբ: Պ. Մանչինի իւր պատասխանին մէջ պիտի պնդէ սա իրողութեան վրայ թէ Բրօբականտան տասն և մէկ տարիէ հետէ ճանչցած է Բրօբականտայի կալուածոց վաճառման օրէնքն և մինչև իսկ քանիցս արտօնութիւն խնդրած է կառավարութենէն իւր հաստատուն արժէթղթերը ծախելու:

—Իտալական նախարարութիւնը որոշած է առաջարկել երեսփոխանական ժողովին՝ թղթատարութեան և հեռագրական յատուկ նախարարութեան մը հաստատումը:

—Թայմսի Բարիզի թղթակիցը կ'ըսէ թէ իմացած է որ Հռոմայ Պապն Աւստրիոյ կայսեր նամակ մը գրած է, ուր կը բացատրէ այն պատճառներ որք պիտի հարկադրեն զինք ի մօտոյ Հռոմէն մեկնիլ:

—Մարտ 29ին նորէն երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ տեղի ունեցան Քազամիչչիոլայի մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տնտեսական Խորհուրդն առաջարկած էր Քաղաքական Ժողովոյ, որ Քանդէլէրի և Մաղաթայի հաշուէն մնացած 250,000 ղրուշի պահանջից քննութիւնն ընելով՝ զեղջէ անյոյս ու անդառնալի գումարներն, և միևնոյն անօրինութիւնն ընէ ներկային համար ալ: Քաղաքական Ժողովն չընդունելով Տնտեսական Խորհրդոյ այն առաջարկութիւնը, և հրահանգ տուաւ որ փոյթ տանի՝ յիշեալ պարքերն ամբողջ ստանալու համար:

Սակայն Քաղաքական Ժողովէն ընդունուեցաւ Տնտեսական Խորհրդոյ ուրիշ մէկ առաջարկութիւնը, որ է՝ գաւառներն մէկ մէկ ներկայացուցիչ ունենան ի Պոլիս, Պատրիարքարանի հետ պէտք եղած յարաբերութիւններն ընելու համար:

Հիւանդանոցի մատակարարութեան հաշուեցուցակն այս անգամ ըստ օրինի ուղղակի Տնտեսական Խորհրդոյ տրուած, և նա ալ Քաղաքական Ժողովոյ մատուցած լինելով՝ որոշուեր է ներկայացնել Ազգային Ժողովոյ:

Պատրիարքարանն երեք ամիս քահանայագործութենէ դադարման դատապարտեց Պանտրմայի Հայ գիւղի քահանայն, որ Յոյն երիտասարդ և օրիորդ մը մէկզմէկու հետ պսակեր է, առանց նոցա կրօնական դաւանութիւնն առնելու և առանց երկու Պատրիարքարանաց մէջ սովորական արարողութեանց կատարուելու: Այժմ տեղւոյն Քաղաքական Խորհուրդն ու ժողովուրդը Պատրիարքարանէն կխնդրեն, որ ներում շնորհուի, և կ'առարկեն թէ Յոյն կղերն յաճախ այնպիսի վիճակներու մէջ կը գտնուի, որոյ հետ բաղդատմամբ յիշեալ քահանային ըրածն՝ կարի աննշան է:

Քաղաքական Ժողովն չորեքշաբթի աւուր նիստին մէջ, Բէրայի Հրկիզելոց խնդրոյն համար հետևեալ կարգադրութիւնն ըրած է:

«Նորատունկեան Ցարութիւն էֆէնտին իւր հօր կողմէ փոխանորդաբար ներկայանալով՝ ի ներկայութեան Տնօրէն Խորհրդոյ բացատրութիւններ և տեղեկութիւններ տուաւ Բէրայի Հրկիզելոց հանգանակութեան հաշուոց խնդրոյն վրայ: Այս բացատրութիւնք սա կեզրակացնէին թէ Նորատունկեան Ցակոբ էֆէնտին Պատրիարքարանի ընտրանօք կառավարութեան կողմէ կոչուած է սոյն պաշտօնին, և ուղղակի անոր համարատու լինելով Ազգին որևէ հաշիւ չէր կրնար տալ պաշտօնական կերպով, ուրիշ խնդիր էր թէ կրնար անպաշտօն կերպով ամեն բացատրութիւն և տեղեկութիւն հաղորդել, ինչպէս որ յառաջագոյն տուած էր: Իսկ գալով բաշխման գործողութեան, Նորատունկեան էֆէնտին յայտնեց թէ ոչ թէ միայն ինքնին կամ իւր կողմէ կարգեալ անձանց միջոցաւ չէ կատարեր զայն, այլ Ազգ. Վարչութեան կողմէ ուղղակի կարգեալ Յանձնաժողովի մը ձեռօք այս գործողութիւն կատարուած է Բէրայի Թաղ. Խորհրդարանին մէջ կրկին տոմարներ բանալով, և յարեց միանգամայն որ ի պաշտօնէ եթէ հաշիւ պահանջել հարկ է, նոյն Յանձնաժողովէն պէտք է պահանջէ Վարչութիւնն:

«Ժողովս այս խնդրոյն նկատմամբ Պատրիարքարանի և Բ. Դրան մէջ փոխանակուած թղթակցութիւններն աչքէ անցուց, լսեց Նորատունկեան էֆէնտիի բացատրութիւններն, և Նորատունկեան էֆէնտիի պատասխանատուութեան կէտին վրայ հարկ չը տեսաւ [illegible] Վարչութեան տնօրինութենէն տարբեր որոշում մը տալու, նկատելով որ Բ. Դուռն ի պաշտօնէ կոչուած էր, և անոր կը պատկանէր համարատուութեան իրաւունքն: Միայն թէ ըստ որում Ազգ. Ժողովոյ սոյն Նպաստին բաշխումն ազգային համարած էր և այդ բաշխումն ընդ անձինք ուղղակի առ Ազգն համարատու, վերահաստատեց իւր նախորդ որոշումն, որով յանձնարարած էր Տնտեսական Խորհրդոյ՝ սոյն հաշիւներն քննել, և վերստին յանձնարարեց Տնօրէն Խորհրդոյ՝ բաշխման գործողութեան և հաշւոց վրայ պէտք եղած տեղեկութիւններն ստանալ նոյն Յանձնաժողովէն և արդիւնքը հաղորդել:»

Տփղիսէն Մէնթէշօֆ, Անանօֆ և բժիշկ Շահպարոնեան ստորագրութեամբ հեռագիր մը առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն և հեռագիր մը առ Ազգային Ժողովոյ ատենապետ Քրիստոստուր էֆէնտի Ղազարոսեան ուղղեալ են, որով կծանուցանեն թէ իրենք հեռագրով ուրիշ ո՛ր և է եկեղեցական առաջարկած չեն Կաթողիկոսութեան համար, բայց միա՛յն Վարժապետեան Ներսէս Սրբազանը, և թէ՝ ասոր հակառակ, իրենց անուամբ ղրկուած ո՛ր և է հեռագիր կեղծ է:

Ամեն. Ս. Պատրիարքն այսօր Գատը գիւղ և կիրակէ ալ Օրթագիւղ պիտի անցնի:

Եկեղեցական երկու երեսփոխանաց ընտրութեան համար 100 քուէ եկած լինելով, մեծամասնութիւն չէ գոյացեր, և առաւելագոյն քուէ ստացեր են.

Տ. Գէորգ Վ. Իւթիւճեան	36
Տ. Խաչատուր Քհ. Տ. Գաբրիէլեան	24
Տ. Արիստակէս » Մամբրէեան	11
Տ. Յովսէփ Վ. Սարաճեան	40

Հետևաբար կրկին քուէարկութիւն պիտի լինի: Դիտելի է որ 100 քուէ եկած լինելով հանդերձ, այնչափ ցրուեր են՝ որ բացարձակ առաւելութիւն ստացող չէ եղեր:

[illegible] անուն պաշտօնաթերթն երկամսեայ դադարման դատապարտուեցաւ լրագրական վերատեսչութենէ: Կկարծուի, թէ պատճառ՝ [illegible] կրօնի և կրօնականաց դէմ հրատարակեալ անպատշաճ [illegible] են:

Ի նպաստ Կեսարիոյ Իւքէրի և Ֆէնէսէ գիւղերէնց Ազգ. վարժարանաց, պատուաւոր անձերէ բաղկացեալ մասնախումբ մը միջոցաւ ներկայացումն մը պիտի տրուի յառաջիկայ շաբաթ գիշեր 24 մարտ, Շահզադէ-Պաշիի Օսմանեան թատրոնին մէջ:

Յիշեալ ընկերութեանց Գործադիր ժողովներն կը սիրեն յուսալ թէ Մեծարգոյ Ազգայինք, պիտի հաճին այս առթիւ քաջալերել սոյն երկու ընկերութիւններն, որք համեստ սահմանի մը մէջ ամենայն եռանդեամբ կաշխատին քանի տարիներէ հետէ, ազգային մանկուոյն դաստիարակութեանն նպաստել:

Կարգադիր Մասնախումբն այս ձեռնարկն աւելի արդիւնաւոր կացուցանելու համար, ի նպաստ յիշեալ ընկերութեանց Նուիրատոմսեր ևս հանած է շրջաբերութեան, որպէս զի հեռաւոր տեղեր բնակող Ազգայինք ևս կարենան մասնակցիլ սոյն բարեգործութեան:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՐԻՄԵԱՆ ԳՐՍՑ ՏԵՐԵՆՑ

Կը ծախուի աժան գնով գրավաճառ Ա. Ջէնճիրճեանի խանութը 'ի Մահմուտ փաշա և Զ. Կ. Թորոսեանի թղթավաճառատունը ի Պահճէ գաբու Մաքսին կարգը:

Ընթերցասէր հասարակութիւնը վերոյիշեալ անձանց քով կը գտնէ նմանապէս Տերենցի այլ երկասիրութիւնք աժան գնով:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Տէրսիմի կուսակալ կարգեցաւ Սիւլէյմանիյէի նախկին կառավարիչ Օսման փաշա, Րումէլի-Պէյլէրպէյիի աստիճանաւ:

Երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սէլանիկի նահանգին կեդրոնական կառավարիչ Ահմէտ փաշայի:

Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տաւեան Ցարութիւն էֆէնտի, երէկ կայսերական պալատն գտնուելուն պատճառաւ, բացակայ էր իւր պաշտօնատեղիէն:

Նիկոմիդիոյ կառավարիչ Սիրըէթ էֆէնտի Թալաթ պէյ որդւոյն ամուսնութեան հանդէսին ներկայ գտնուելու համար, հրամանաւ մայրաքաղաքս եկած է: Սիրըէթ էֆէնտի երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ Ներքին և արտաքին գործոց Նախարարաց հետ տեսակցեցաւ:

Պէյլիքճի Նիազի էֆէնտիի նախագահութեան ներքև ժամանակէ մը ի վեր կազմեալ յանձնախումբն երէկ դարձեալ գումարեցաւ, և երկար ժամանակ խորհրդակցեցաւ:

Թնդանօթարանի պաշտօնատունը քննելով փայտէ [illegible], նորոգել տուեր է Պոլսոյ քաղաքապետութեան:

Կըսուի, թէ Րէժիի վարչութիւնը չպիտի կրնայ ձեռն ի գործ արկանել ապրիլ 2ին, և հետևաբար գործարանաց թոյլ պիտի տրուի՝ ժամանակ մ'ալ ծխախոտ վաճառել:

Սամոսի կառավարիչ Գոստաքի փաշա՝ որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, Օգոստ. Սուլթանին ներկայանալէն յետոյ ուղևորեցաւ ի պաշտօնատեղին:

Վեհ. Սուլթանին հրամանն հրաման եղաւ որ իւր անձնական գանձէն 3,500 ոսկի ղրկուի Պրուսայի կուսակալին, կահաւորելու համար Չէքիրկէի մօտ գտնուող ապարանն, ուր պիտի հիւրընկալուին Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանն և իշխանուհին: Այս առթիւ Մուտանիայի և Պրուսայի կառուղին կը հարթուի և կը վերանորոգի, որպէս զի դիւրաւ անցուդարձ կարենան ընել այն կայսերական կառքեր որք պիտի դրուին իշխանին տրամադրութեան ներքև: Պալատան կահաւորիչք կը ղրկուին ի Պրուսա:

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ ամիս մը պիտի շրջի Ս. Տեղեաց մէջ, ընկերակցութեամբ իւր տիկնոջ, և դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Իվանօֆի: Դեսպանը մայրաքաղաքէս կը մեկնի Զատկէն յետոյ, երբ Պ. Օնու Բեդրապուրկէն պիտի վերադառնայ Կ. Պոլիս:

Կ. Պոլսէն կը գրեն առ Բօլիթիշէ Քօրրէսբօնտէնց թէ Ալէքօ փաշային վերահաստատումը կարի հաւանական կը համարուի: Բ. Դուռն ուզեր է Ռիւստէմ փաշան (Լիբանանի նախորդ կառավարիչը) կարգել Ալէքօ փաշային տեղ, և Ռիւստէմ փաշա այս պաշտօնն ընդունելու համար պայման դրեր է որ իրեն իշխանութիւն տրուի դադրեցնելու Նահանգային Ժողովէն կարգեալ Միացեալ յանձնախումբն, որ ամեն ինչ ի նպաստ Պուլկարաց անօրինելու սովորութիւնն ունի:

Սոֆիայէն մարտ 31 թուով կը հեռագրեն թէ 3,000 անձանց ներկայութեամբ ժողով մը գումարուած է քաղաքին գլխաւոր եկեղեցին, ուր ամեն կուսակցութեան ներկայացուցիչք կը գտնուէին, և քաղաքային ու եկեղեցական նշանաւոր անձանց կողմէ բանախօսութիւնք արտասանուելէ յետոյ, Պուլկարական միութեան մասին առաջարկներ քուէարկուեր են:

Ռակուզայէն մարտ 31 թուով կը հեռագրեն թէ անկարգութիւնք տեղի ունեցած են Եաքովա, ի Վերին-Ալպանիա: 3,000 զինեալ բնակիչք պահանջեր են տեղւոյն կառավարչէն որ քաղաքը Գարատաղի չյանձնէ: Աւելի տեղեկութիւն չկայ առ այժմ:

Քարիւղի մթերանոցի համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ նիստ ընելով՝ խնդրոյն վերաբերեալ թուղթերն քննեց, և իւր խորհրդակցութեան արդիւնքն հաղորդեց արտաքին գործոց նախարար Արիֆի փաշայի: Այս յանձնաժողովոյ նախագահն է Պետական խորհրդոյ անդամներէն Էդհէմ պէյ, և անդամք են Պոլսոյ քաղաքապետութեան համարակալ Մէհմուտ, Րուսումաթի ժողովոյ անդամ Ալի Րիզա և արտաքին գործոց նախարարի խորհրդականի օգնական Զայեան Իլիաս էֆէնտիներն:

Կեղծ [illegible]ներու երևան ելնելը ծանուցինք արդէն: Մինչև ցարդ, 60 անձինք ձերբակալուած են, բառ մեծի մասին դրամափոխներ: Ընդհանուր դատախազը կը քննէ զայս խնդիր, և յանցաւորք ամենք յայտնութիւններ ըրած են, որք մեղապարտ ցոյց կուտան կարևոր անձեր: Այս նենգաւորք ընկերութիւն մը կազմեր էին, և Սարաֆպետի Դրան գլխաւոր ոմանց պաշտօնատարները, մանաւանդ ընդհանուր հաշուակալութեան գլխաւորն առաջին և երկրորդ ճիւղին պատկանող անձեր համախոհ են եղեր: Այս մարդիկ մինչև ցարդ կեղծ [illegible]ներ շինելով իբր 10,000 ոսկի կորզեր են կառավարութենէն:

Աւստրիական և Ռումանական կառավարութեանց կողմէ պատուանշաններ տրուած են արտաքին գործոց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Հէօշէր էֆէնտիի:

Զմիւռնիայէն Ֆաթմա ստորագրութեամբ կին մը [illegible] միջնորդութիւնը խնդրած է՝ Օգոստ. Սուլթանին ներման շնորհաց արժանանալու համար: Սա, Բրէզրէնի Իւլէմաներէն Հաճի Եօմէր էֆէնտիի կինն է: Եօմէր էֆէնտի քանի մը տարի յառաջ Ալպանիոյ միութեան համար կազմեալ ընկերութեան անդամներէն էր, Գարատաղի սրուած Ցուլչինեօ քաղաքը գացած էր, և այն ժամանակէն հետէ ծանօթութիւն առնուած չէ իր վրայ : Կինն այժմ կը ծանուցանէ, թէ ինքն և 18–20 տարեկան երկու դստերքն՝ որ Զմիւռնիա աքսորեալ են, պանդոկի մը անկիւնը կգտնուին թշուառութեան մէջ, և մոռցուած են բոլորովին, մինչդեռ Ալպանիոյ յեղափոխութեան մասնակցող մարդոց ամենքն ալ կայսերական շնորհաց արժանացան :

Էսիրնէի կուսակալութիւնը, Տէմիրթօքայի կառավարչէն իմանալով գրած է առ ներքին գործոց Նախարարութիւնն, թէ աւազակաց խումբ մը կազմելու վրայ եղող երեք անձինք ձերբակալեալ են, և իրենց ձեռքը գտնուած Մարթինի հրացաններովն հանդերձ յանձնուած են դատական վերաքննութեան :

Վերաքննութեան դատարանի ընդհանուր դատախազին կողմանէ կը ծանուցուի, թէ աւելեց քանի մը տարի յառաջ Իսքիւտար Վալիտէ-Պաղըի դիմացը Աճի-Պատէմ ըսուած տեղը գեղագործ Լամպօյի տունը գողութեան համար մտնող Իպրահիմ Զավուշն, Իպրահիմ զինուորն և Հիւսէյին Զավուշն դատապարտեալ են ի տես հրապարակի դրուելու, 15 տարի շղթայակապ բանտարկութեան և դատական 1300 ղրշ. ծախուց վճարման : Պէտք է յիշել, որ այս անձինքն երկու ընկեր ալ ունէին, քուրդ Եուսուֆ և Մէհմէտ Զավուշ, զորս սպաննեց գեղագործ Լամպօյի քաջասիրտ որդին Տիմիթրի, երբ ինքն՝ ծնողքն և եղբայրն վիրաւորուած էին չարագործներէն :

Վառնայէն երէկ եկող Լոյտի շոգենաւով Պուլկարիայէն 36 մահմետական գաղթականք մայրաքաղաքս հասան :

Օսմանեան յարդաբարձ առագաստանաւ մը՝ որ Սելիվրիէն կուգար, Այոթեֆանոյի բայերը հովին սաստկութեան պատճառաւ շրջեր է, և մէջը գտնուած երեք նաւաստեաց երկուքն ազատեր ու երրորդն ծովամոյն եղեր է :

Կայսերական Այնալը-Գավագ շոգենաւն Զմիւռնիայէն մայրաքաղաքս եկաւ՝ նորոգութեան համար :

Քանի մ'օր առաջ Սուլթան-Պայազիտ Հաճի Վէլի էֆէնտի անուն ծխավաճառ մը մեռաւ ի հասակի 98 ամաց : Այս մարդը շաբաթը երկու օխայ շաքար ուտելու սովորութիւն ունէր, բայց բոլորովին անվնաս մնացած էին ատամունքն, և մազերն ու մարմնական կորովն ալ բնաւ կորսնցուցած չէր :

Թրիէսթի Թղթաբեր շոգենաւն երէկ գիշեր եւրոպական ժամը 9ին, և Մարսիլիոյ շոգենաւն այս առաւօտ ժամը 6 ին անցան Տարտանէլէն :

Դրամագէտ աւազակ մը. — Ալէֆ լրագրին Մանաստրի թղթակիցը կը գրէ թէ, հռչակաւոր աւազակ Գարա-Նասւմի գօտկին վրայ գտնուած են Փիլիպպոս Բ. թագաւորին ժամանակէն մնացած ոսկեդրամներ, որք պատմական մեծ կարեւորութիւն ունին :

Ռէժին 6 ղրուշի հանէր է 4 ղրշ. ստացող իր գործաւորուհեաց օրականն, այսինքն՝ աւելի օրականը վերահաստատեր է : Նաև 30—40 փարա բաշխիշ պիտի տայ անոնց որ օրը 400 է աւելի սուփ ([illegible]) շինած են :

Աղեքսանդրիոյ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Եգիպտոս պիտի աւելցնէ գինիի և զարդուց վերաբերեալ ապրանաց վրայ մաքսերն, և նախնական ապրանաց մաքսերը պիտի նուազեցնէ : Նաև, ջնջուած լինելով Թուրքիոյ ցարդ վայելած մենաշնորհն՝ Եգիպտոս ծխախոտ մշակելու մասին, Եգիպտոսի մէջ ծխախոտի գինը ի մօտոյ պիտի նուազի :

Բ. Դուռն հեռագրաւ հրաման ղրկած է Պաղտատի կուսակալին, որ աճուրդի դնելով վաճառէ Օման անուն օսմանեան շոգենաւային ընկերութեան շոգենաւերն, որք իրենց ծախքը չէին կրնար հանել, և շատ գէշ վիճակի մէջ էին :

Այս գիշեր ժամ 9ին, Գատըգիւղ Ֆէքմէզ-Թարլասը ըսուած տեղն հրդեհ ծագելով, երեք տուներ հրոյ ճարակ եղան :

Նմանապէս Արնաւուտ գիւղ հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով մարեցաւ :

Թօփգափուայի դերասանուհիներէն երկուքն, սիրային խնդրոյ մը առթիւ իրարու հետ վէճ ունենալով, անցեալ օր կռուեր են իրենց բնակած օթեւանին մէջ, բայց բարեկամուհիներ միջամտելով, բաժներ են զանոնք : Խնդիրն առով վերջացած լինել չէ թուիր սակայն, որովհետեւ կը ծանուցուի թէ դերասանուհիներէն մին միւսին մենամարտի հրաւէր ղրկեր է, որ ընդունուեր է, և այժմ երկու կողման վկաներն, որք միեւնոյն սեռէն կը պատկանին, այժմ կը խորհրդակցին գործածուելիք զինուց և մենամարտի տեղւոյն և ժամանակին նկատմամբ :

Կ. Պոլսէն մարտ 28 թուով կը հեռագրեն թէ Բ. Դուռը նորէն մերժեր է Ֆրանսական դեսպանին երկրորդ ծանուցագիրն, որով 10,000 ֆրանք հատուցում կը պահանջուէր Հալէպայի Ֆրանսական հիւպատոսարանին թարգմանին դէմ եղած նախատանաց համար : Բ. Դուռը բաւ կը համարի ներում խնդրել թարգմանին ապօրէն ձերբակալման համար, և դրամական հատուցում չի ճանչնար :

Էճիփշըն Կազէթ լրագիրը խօսելով Եգիպտոսի բանտերուն մէջ տիրող զեղծմանց և ցաւալի սովորութեանց վրայ, որով անսահման ժամանակի մը համար բանտերուն մէջ կը պահուին թէ՛ անոնք որ աննշան յանցանօք ամբաստանեալ՝ իրենց դատապարտութեան կ'սպասեն, և թէ՛ նոյն իսկ վկայք, կ'ըսէ թէ այս կերպով 2,000 հոգի կային Եգիպտոսի բանտերուն մէջ, որոց 400ն արձակուած են այժմ : Այս 400 անձանց մի մասն առնուազն մէկ տարիէն աւելի ժամանակէ հետէ բանտին մէջ կը գտնուէին, և շատեր երկու, մինչեւ իսկ վեց տարիէ ի վեր, անոնք յոյժ աննշան յանցանօք ամբաստանեալ էին : Այս պատճառաւ է որ Եգիպտոսի մէջ դժուար է վկաներ գտնել և դատական կառավարիչք կը գանգատին թէ մինչեւ որ վկաները տանջանաց չենթարկեն, չեն կրնար հարկ եղած օրինական հաստատութիւնը ձեռք ձգել :

Մայրաքաղաքէս Եւրոպական լրագրաց ուղղեալ հեռագրեր կ'ըսեն թէ Միսիոնարաց ձեռամբ կառավարուող մէկ քանի ամերիկեան դպրոցներ փակուեր են, դպրոցներու բացման համար հաստատեալ կառավարական օրինաց չհպատակելնուն համար : Երկու դպրոց Սեբաստիոյ մէջ գոցուեր են, մէկ դպրոց ի Գարահիսար, մէկ ի Վան և մէկ Քարբերդի մէջ :

Ֆիլիպէի Հէլըլ լրագիրը կ'ըսէ. «Բեգթերոյի գաւառակին մէջ թուրք բնակչաց թիւը գրեթէ հաւասար է քրիստոնեից թուոյն. բայց նահանգին 27 պաշտօնատարաց մէջ ցարդ երկու թուրք պաշտօնեայք միայն կան, անոնք ալ անբաւական ամսականներ կ'ստանան : Տեղական կառավարութիւնը կուզէ այժմ 2 ½ ոսկի իջեցնել այդ պաշտօնէից ամսականն : Այս գումար բոլորովին անբաւական լինելով անոնց ապրուստին, բնականաբար պիտի հարկադրին հրաժարիլ և հետեւանքը պիտի լինի որ Բեգթերոյի գաւառակին բոլոր պաշտօնէից մէջ մէկ թուրք չպիտի գտնուի» :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Այսօրուան

ԱԺԱՆՍ ՌՈՒԹԵՐ

Լոնտոն, 3 ապրիլ

Այս գիշեր մեծ հրդեհ մը պատահելով ի Բաքերնօստէր Րօ, ուր կը գտնուին Անգլիոյ ամենէն մեծ առեւտրական տանց և գրատանց մթերանոցներն, ասոնց մեծ մասն այրեցան և ահագին վնասներ եղան :

Պէրլին 3 ապրիլ.

Այսօրուան լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Վիլհէլմ կայսրը սենեկէն դուրս չելներ, հարբուխի մը պատճառաւ :

Պետրոսպուրկ 3 ապրիլ.

Իրազեկ ակմբոց մէջ կը հաւատեն թէ Պ. տը Սթալ պիտի յաջորդէ Լոնտոնի Ռուսական արքի դեսպան Պ. Տը Մօհրէնհայմի :

Պէրլին 3 ապրիլ.

Նախարարական լրագիրք կը հաստատեն թէ կառավարութիւնը Խորհրդարանը պիտի լուծէ, եթէ ընկերվարականաց դէմ օրէնքներն առանց բարեփոխման չը քուէարկուին : Այս ծրագրի վիճաբանութիւնք պիտի սկսին ամսոյս վերջը :

Վիէննա 3 ապրիլ.

Նախարարական տագնապի լրոյցք անհիմն են :

Աթէնք 3 ապրիլ.

Թագաւորին հրամանաւ, Էտիմպուրկի դուքսն արքայական պալատը պիտի բնակի : Անգլիական 3 մարտանաւք Մալթա գնացին : Ալպանիի դքսին թաղման առթիւ, վաղը հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարի Ս. Պօղոս եկեղեցւոյն մէջ, Արքունիքն ու պաշտօնական մարմինք ներկայ պիտի գտնուին :

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լոնտոն, 3 ապրիլ

Անգլիոյ Պանքան իր դրամազեղջը 2 ½ առ % իջուց : Նախարարաց խորհուրդն երէկ նիստ ընելով, Եգիպտական գործոց վրայ խորհրդակցեցաւ :

Պէրլին, 3 ապրիլ

Վիլհէլմ Կայսրն, որ վերջին օրերս փոքր ինչ հիւանդ էր, այսօր լաւագոյն վիճակի մէջ կը գտնուի :

Լոնտոն, 3 ապրիլ.

Անգլիոյ պանքային շաբաթական հաշուեկշիռն անցեալ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ հետեւեալ տարբերութիւնը ցոյց կուտայ :

Պատրաստ մետաղադրամ —նուազումն. Անգլ. ոսկի	129,000
Պանքնօթք ի պահեստի —նուազումն. Անգլ. ոսկի	953,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր —յաւելումն. Անգլ. ոսկի	858,000

Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ.—44 7/16 % :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 մարտ.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ....ղ.հ.	9	22
Պօրսային գոցուելէն վերջը «	9	25
Երէկ Բերայի մէջ........		
Առաւօտուն բացուեցաւ...... «	9	21 ½
Բարձրագոյն գին .... «	9	21 ½
Նուազագոյն .... «	9	21 ½
Կէս օրին .... «	9	21 ½
Փոխառութիւն 1863........Ֆր.	58	
» 1865........ «	54	
» 1869........ «	48	
» 1873........ «	43	
Պօն տիւ Թրէզօր......Անգլ. լիրա	17	
Բանկի երկաթուղի..........Ֆր.	41	50
Օպլիկասյօն տը Բրիօրիթէ »	375	

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ....Անգ. ոսկի	4	8
Քրէտի ժէնէրալ...... Օսմ. լիրա	7	20
Պանք տը Քօնս........ « «	6	
Սօս. Շանժ է վալ.... « «	3	35
Թրամուէյ.............. « «	2	85
Ինիւֆիէ. Եգիպտական	—	—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	75	10
Գիշերը գործ չեղաւ	—	—
Այս առտու բացուեցաւ..	75	2 ½
Կէս օրին նոյն գին	75	

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի............	ղրշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց	«	87	25
Անգղ. ոսկի	«	110	5
Ֆրիմից	«	51	8
Բօլ Իմփերիալ	«	90	12
Ռուսկի Թղթադրամ..........	հատ	9	88
Թալէր	«	19	15
Ֆիօրին	«	9	5
Մէճ. արծ. (տարբ.)	«	108	¼
Հինգնոց	«	102	¾
Մէթալիք	«	100	½
Գլինձ	«	800	—
Թղթադրամ............	«	1550	—
Վէգնոց..	«	102	35

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 3 Ապրիլ ժամ 3 վ. 15 երեկոյ

Անգ. Քօնսօլիտէ գոցուեցաւ....	102 9/16
Օսմ. « բացուեցաւ....	8 ⅝
« « գոցուեցաւ....	8 ⅝
Օսմ. փոխառութիւն 1865	10 ¾
« « 1869	9 ⅝
« « 1871	70 ⅞
« « 1872	16 ½
« « 1873	8 ⅝
Փոխառ. 1877	82 ⅛
Պանք Օթօման	16 ⅜
Ռուսական փոխառ. 73	91 ½
Եգիպտ. միացեալ (Իւնիֆիէ)	68 ⅛
« առանձն. (Բրիվիլէժիէ)	93 ¼
Տայրա Սանիէ	67 ⅝
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)......	90 ¼
Հունգ. պարտաթուղթ 1877......	102
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	—

Վիէննա 3 Ապրիլ ժ. 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտրայի վրայ	121 55
Օսմ. Երկաթուղի	19 80

Բարիզ 3 Ապրիլ ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4½ % . . . . բաց	107 67 ½
« « 3 % բաց	76 70
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	8 75
« « գոցուեցաւ քրն. կտ.	8 75
Օսմ. փոխառութիւն 1863........	— —
« « 1865........	— —
« « 1869........	48 —
« « 1873........	42 —
Օսմ. Երկաթուղի	42
Պանք Օթօման	662 50
Գրէտի Լիոնէ	555
« Ֆօնսիէ............	1267 50
Նաժնեառոմս Լիոնի	1265
Սուէզի ջրանցք............	1980
Ռուսական 5% 1877ի	96 ¾
Իտալական Ռանթ............	94 22 ½
Արեւ. Ռուս. (Ռիւս Օրիան.).........	— —
Եգիպտական միաց. գոց	346 25
Սպանիական (արտաքին).........	62 ⅜
Հունգարական (ոսկի).........	102 ⅜
6 % Հելլենական	—
Չէք Լոնտրայի վրայ......	25 22

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

3 Ապրիլ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթ 5 ½ %.........	107 58 ¾
Օսմ. «	8 75
« Երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ............	343 75

ՄԵՏԵՒՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

4 Ապրիլ (Ն. Տ.)

		ժ. վ.
Ծագումն արեգական (Աւերւոյթ)		5 40
Մուտք « «		6 27
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	12	2 53
Կէս օր (ժամ ըստ տաճկաց) .		5 26
Ծագումն լուսնի (Աւերւոյթ)	Ե	12 42
Մուտք « «	Ա	2 0

Երեւումն լուսնի. Ծ. Լ. 10 Ապրիլ.

Առաւօտեան ժամը 8 ին

	Հազրրդ.մեթր
Ծանրաչափ (Ծովու երես) . . .	756. 7
Ջերմաչափ	5. 3
Նուազագոյն աստիճան	4. 0
Բարձրագոյն « իրիկուան	10. 9
Խոնաւութիւն 0/0	87

Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին . . հազարորդամեթր 3, 6

Ուղղութիւն հողմոյ, հիւսիս արեւ. յոյժ տկար:

ԱՊՐԻԼ 3ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Հովը հիւսիսային կողմերէն խիստ սաստիկ կը փչէ Ադրիականի վրայ. և տեղ տեղ չափաւոր կամ տկար կը փչէ Արշիպեղագոսի վրայ. չափաւոր ի Տրապիզոն. հանդարտ օդ յՕտէսա և ի Տարտանէլ : Ապրիլ 2էն 3ի գիշերը Պոլսոյ մէջ անձրեւախառն փոթորիկ և խոշոր կարկուտ : Բարեխառնութիւնն է 5 աստիճան ի Վիէննա, զերօէն 2 աստիճան վար յՕտեսա, և 5 աստիճան ի Պետրոսպուրկ :

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Եօթնամեայ պատերազմ.—Գերիշխանութիւն Անգղիոյ.—Դաշնագիր Վէրսայլի.—Անկախութիւն Միացեալ Նահանգաց Ամերիկայի.—Բաժանումն Բօլոնիոյ.—Դաշնագիրք Քամբօ-Ֆօրմիոյ, Լիւնէվիլի, Բրէզպուրկի.—Կազմութիւն Պավիէրայի և Վիւրդէմպէրկի թագաւորութեանց.—Դաշնագիր Դիլզիդի.—Նաբօլէոն Ա. և Աղէքսանդր Ա. :

Ե.

Անշուշտ մեր ազնիւ ընթերցողաց ուշադրութենէն չի վրիպեցաւ, Ուդրէխդի դաշնագրոց Եւրոպական տէրութեանց կազմակերպութեան վրայ բրած ազդեցութիւնը : Երկու նոր թագաւորութեանց (Բրուսիա եւ Սարտէնիա) ու նոր կայսրութեան մը (Ռուսիա) ծագումն մեծ տէրութեանց շարքին մէջ, իրաց վիճակն բնականաբար կը կերպարանափոխէր :

Գերմանիոյ հիւսիսային կողմը, Բրուսիոյ թագաւորութեան հաստատուիլն, Աւստրիոյ նախանձը կը շարժէր, որ կը տեսնէր ի նա յայտնապէս իրեն հետ մրցելու կարող զօրութեան մը ծագումն. և ուզելով Սիլէզիոյ նահանգն վերստին ձեռք ձգել, որ 1740ին Բրուսիա կերպիւ մը յափշտակած էր, եօթնամեայ պատերազմին ծագման պատճառ կըլլայ, որ բոլոր Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը կը վրդովէ, 1756էն մինչեւ 1763 :

Այս եօթնամեայ պատերազմը երկու մասի կը բաժնուի.

1. Բրուսիոյ Փրեդերիկոս Բ. թագաւորին (Անգղիոյ օգնութեամբն) Աւստրիոյ, Գաղղիոյ, Սաքսոնիոյ, Ռուսիոյ և Շուէտի դէմ. — 2. Անգղիոյ պատերազմներն Գաղղիոյ և Սպանիոյ դէմ, գլխաւորաբար ծովու վրայ և Հնդկաստանի մէջ :

Մեծն Փրեդերիկոս, ռազմագիտական մեծ հանճարովն զարմանալի յաղթանակներ տարած է իր թշնամեաց դէմ, զորս պատմութիւնը հիացմամբ կը նկարագրէ : Սակայն մէկ քանի գլխաւոր պարտութիւնք զինքը մեծ վտանգի ենթարկած՝ եւ գրեթէ ամենայն ինչ կորսնցնելու վիճակին հասուցեր էին, երբ յանկարծ (1762ին) Ռուսիոյ Եղիսաբեթ կայսրուհւոյն՝ որ իր թշնամին էր, կը յաջորդէ Պետրոս Երրորդ, որն որ իսկոյն Բրուսիոյ կողմն անցնելով, վախճան կը տայ եօթնամեայ պատերազմին, Փարիզի և Հիւպէրդսպուրկի դաշնագրօք, 1763ին :

Սոյն դաշնագրոց զօրութեամբ Սիլէզիան կը մնայ ըստ առաջնոյն Բրուսիոյ :

Սպանիան կը պարտաւորի Փլորիտան եւ Բէնսաքօլա ծոցն Անգղիոյ յանձնել փոխարէն Մինօրքը միայն առնելով :

Իսկ Գաղղիոյ նկատմամբ եօթնամեայ պատերազմին հետեւանքն խիստ վնասակար կըլլայ. իր նաւային զօրութեանը հետ կը կորսնցնէ նաև իր գաղթականութիւնը, հանդերձ Հնդկաստանի մէջ ստացած երկիրներէն գրեթէ 19 քսաներորդ մասով, ինչպէս նաև Գանատան :

Ահա այսպէս Անգղիա կը կանգնէ Մոնկօլեան իշխանութեան աւերակաց վրայ այն մեծ կայսրութիւնը որ Բրիտանական թագին հետ միանալով յանչափս կը փառաւորէ զայն և կը զօրացնէ, մինչեւ ծովային զօրութեանց առաջինն կոչուելու վիճակին կը հասնի, ոչ միայն Եւրոպիոյ՝ այլ համայն տիեզերաց մէջ, և որ չի կորսնցնելու համար ունեցած մտահոգութեանց և ըրած զոհողութեանց մեք իսկ ականատես եմք այսօր :

Սոյն դաշնագրոց զօրութեամբ Եւրոպա խիստ քիչ ատեն անդորրութեան մէջ կը մնայ :

1772ին Բոլոնիոյ առաջին բաժանումը տեղի կունենայ, ի մէջ Աւստրիոյ, Ռուսիոյ և Բրուսիոյ : Օսմանեան տէրութիւնը 1774 յուլիս 31ին Ռուսիոյ հետ կնքած մասնաւոր դաշնագրով մը Բոլոնիոյ այս առաջին բաժանումը կը ճանչնայ :

1780ին Ռուսիա, Շուէտ, Տանիմարքա, Բրուսիա, Աւստրիա, Բորթուկալ Երկու Սիկիլիաք միանալով [illegible] դաշնագիր մը կը կնքեն, որոյ նպատակն է պատերազմող տէրութեանց յարգել տալ չէզոք տէրութեանց դրօշակին ծովու վրայ : Սոյն դաշնագրին մանաւանդ Անգղիոյ դէմ էր որ չէր ուզեր այս սկզբունքը ճանչնալ այն միջոցին, յորում պատերազմի բռնուած էր, Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգաց անկախութեան խնդրոյն պատճառաւ, Գաղղիոյ, Սպանիոյ և Հոլանտայի հետ :

1783ին Անգղիա կը ճանչնայ, Վէրսայլի դաշնագրով Միացեալ-Նահանգաց անկախութիւնը, որն որ միանգամայն տեղի կուտայ ընդ մէջ Անգղիոյ, Հոլանտայի, Գաղղիոյ և Սպանիոյ մասնաւոր դաշնագրոյ 1785ին, որք վախճան կուտան Միացեալ-Նահանգաց անկախութեան պատերազմին : Սոյն թուականին, Յովսէփ Երկրորդ կայսեր և Հոլանտայի մէջ ալ դաշնագիր մը կը կնքուի Գաղղիոյ միջնորդութեամբ որ 1715էն Պարիէռի և 1731ին Վիէննայի դաշնագիրներն կը ջնջէ, սահմանագլխոց մէջ մեծ բարեփոխութիւնք մտցնելով :

1791ին Ռուսիոյ և Բ. Դրան մէջ դաշնագիր մը կը կնքուի՝ ի Եաշ Մոլտաւիոյ և Վալաքիոյ նկատմամբ :

1793ին Եւրոպական բոլոր տէրութիւնք կը դաշնակցին Գաղղիոյ դէմ, Հասարակապետութեան համայն աշխարհի արծարծած յեղափոխական գաղափարներուն տարածումն արգիլելու համար, և այս միջոցին Բոլոնիոյ երկրորդ բաժանումն տեղի կունենայ :

Գաղղիոյ յեղափոխութիւնն որոյ հիմնական սկզբունքն գրեթէ բոլոր Եւրոպական ազգաց Սահմանադրութեան մէջ ներմուծեալ է, բաց ի Ռուսիայէն, արտայայտուած միջոցին այնպիսի պայթում մը ունեցած է, որ մեծամեծ զեղծմանց տեղի տալով ահ ու սարսափ ազդած է բոլոր տէրութեանց : Յօդուածիս տեսակէտէն դուրս է պատմական նկարագրութեան մտնել, ուստի կը պարտաւորիմք միայն յեղափոխութեան յարուցած պատերազմներուն միջոցին տեղի ունեցած գլխաւոր դաշնագրոց յիշատակութեամբն բաւականանալ :

Քամբօ-Ֆօրմիոյ դաշնագիրը 1797ին որով Աւստրիա կը ճանչնայ Հռէնոսի սահմանագլուխն, Պէլճիքայի և Իտալիոյ մէկ մասին Գաղղիոյ հասարակապետութեան պատկանիլն, փոխարէն այս կորստեան միմիայն Վենետիկի գաւառն առնելով :

Լիւնէվիլի դաշնագիրը 1801 ին բոլոր Հռէնոսի ձախակողմեան ափանց կը տիրէ Գաղղիա :

Բրէզպուրկի դաշնագրով 1805ին կստիպէ զԱւստրիա Աւստերլիձէն ետքը թողուլ Վենետիկն և Տալմացիան Իտալիոյ թագաւորութեան միացնելու համար — Բասօն, Դիրօլեան և Աւկսպուրկի գաւառներն Պավիէրայի կցելու համար, որով Նաբօլէոն Գերմանական երկու նոր տէրութիւններ կ'ստեղծէր, որք էին Պավիէրայի և Վիւրդէմպէրկի թագաւորութիւններն :

1806 օգոստոսի 1ին Նաբօլէօն, Գերմանիոյ կայսրութիւնը կը ջնջէ, և նորա տեղ Հռէնոսեան դաշնակցութիւն մը կը կազմէ իր պաշտպանութեան տակ, որ տեղի կուտայ վերջապէս Դիլզիդի դաշնագրին (1807) յորում Ռուսաց Աղեքսանդր կայսեր հետ Նաբօլէոն միանալով Եւրոպան ըստ քմաց և հաճոյից իւրեանց կը վերակազմեն : Ռուսիան պատերազմներէն օգուտ քաղելով այնպիսի կարգադրութեան մը կը համակերպի որով կը ճանչնայ թէպէտ Նաբօլէոնի եղբարց, Ժօզէֆ Նաբօլիի, Լուի Հոլանտայի, և Ժէրօմին Վէստֆալիի թագաւոր կոչուիլն, սակայն այսու տրամադրութեամբ Բրուսիա Հռէնոսի և Էլպայի միջեւ եղած բոլոր երկիրներն կորսնցնելով այնչափ կը պզտիկնայ, որոյ զօրութիւնը կէս առ կէս կը տկարանայ, այլ ինքն Ռուսիա կը տիրէ Սեւ ծովու, Պալթիկի և Դանուբին :

Առանցն ի դատ կ'ըսուի թէ Աղեքսանդրի և Նաբօլէոնի մէջ գաղտնի դաշնագիր մ'ալ կնքուած է, որոյ տրամադրութեանց բովանդակութիւնն բոլոր աշխարհի իրենց երկուքին մէջ բաժանումն է : Սէն-Բրուի սենեակին գաղտնի պատմութեանց մէջ յիշատակուած է այս դաշնագիրը :

1808 սեպտ. 27ին երկու կայսերաց Էրֆուրդի մէջ տեսակցութենէն յետոյ, 1809ին Վիէննայի դաշնագիրը կը կնքուի, Վակրամի ճակատամարտէն ետքը, որն որ Աւստրիոյ երկիրներուն մէկ մեծ մասը Գերմանական դաշնակցութեան Սաքսոնիոյ, Վարսավիոյ և Ռուսիոյ կը յանձնէ, և Աւստրիոյ կայսրութեան հպատակաց թիւը 19 միլիոնի կ'իջնայ :

ՌՈՍՏՈՄ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի

Վան, 28 փետրուար.

Չորս շաբաթէ ի վեր Վան քաղաք կը յուզուի միայն թաղական խորհրդոց ընտրութիւնով. շատ տեղեր օրինաւոր քուէարկութեամբ ժողովրդական դասակարգէ ընտրեալներ յաջողեցան որք յոյսեր կուտան ժողովրդի վստահութեան արժանանալու. միայն կեդրոնական թաղ՝ Նորաշէն, ուր կուսակցութիւնք աւելի յամառ գլուխներ ունին, անհնար եղած է ցարդ մի վերջնական իրողութեան յանգիլ : Սահմանադրական նորածին ժողովրդոց նախնական վիճակի մէջ կը գտնուի և Վան անձնականութիւնք գաղափարաց տեղ իբր գոյն կը ծառայեն կուսակցութեանց, ուրեմն և յաճախ բուռն կռիւներ ալ տեղի կունենան ընտրութեանց ատեն որք ժողովուրդ ընդհանուր շարժումի մէջ կը դնեն : Այդ յուզումներ ինչ նպատակաւ որ լինին, ըստ մեզ, հարկաւոր սնունդ կուտան ազգային գոյութեան, կը պատրաստեն ժողովրդին ազնիւ զոհաբերութեանց :

Ազգային տեղական գործեր մխիթարական ճամբու մը մէջ չեն : Այն խնդիրներ որք մեր ուղղակի ձեռնհասութեան ներքեւ են, ինչպէս դպրոցաց և վանական կալուածոց հարցեր, նոյնչափ անխնամ վիճակի մէջ կը գտնուին, որչափ կ'ենթադրուի, եթէ անկարգութիւնք բարձր պաշտօնէութեան սկսին : Կ'ողբանք թէ ազգային եկամտից աղբիւրք սպառած են, մինչդեռ մեր վանական հարստութիւնք անխղճօրէն կը վատնուին, նոյն իսկ վանահայրերու միջոցաւ : Արդէն ի՞նչ արդիւնքներ ունեցած են Վասպուրականի հարուստ և բազմաթիւ վանքեր. Լիմ, Կտուց, Աղթամար, Նարեկ, Փութկի Ս. Գէորգ, Հոգւոց վանք, Աղբակու Ս. Բարթուղիմէոս, Աքանչելագործ, Մեծոփայ եւն, եւն, վանքեր որք ընդարձակ տարածութեամբ գետին, մեծամեծ կալուածներ և բազմաթիւ ծախս ունենալով հանդերձ, ոչ մի նախակրթարան չունին :

Մեծոփայ վանք Արճէշ գաւառի մէջ Ականց աւանէն 4 ժամ դէպ ի հիւսիս մեր ամենէն նշանաւոր և հին վանքերէն մին է՝ յանձնուած Յովսէփ անուն վարդապետի մը : Ամբողջ տարիներ վարդապետը գրպանեց վանքի հասոյթներ, իբր կոչման անվայել կեանք մ'անցունելու համար, մինչեւ իսկ զլանալով վճարել գաւառական վարչութեան 3 ոսկի մաքսթան որ շատ չնչին գումար մ'է այդ վանքի հազարներ արժող հարստութեան հետ. Վարդապետը իր անունին փոխեր է վանքապատկան բոլոր կալուածագրեր և ծածկելով վարչութեան երեսին, կ'սպառնայ իւրացունել կալուածներն եթէ ամենափոքր ճնշում մը լինի իր վրայ մաքսթան վճարելու համար : Տեղւոյս վարչութիւն մտադիր է այժմ զինք Աղբակի Ս. Բարթուղիմէոս ուղարկել վանահայրութեան համար : Այժմ շնորհունակ Յովսէփ Մեծոփ մեկներ է, գործերը կարգի դնելու և վերադառնալու համար, որմէ յետոյ իր շահատակութեանց նոր ասպարէզ, Աղբակ, պիտի երթայ : Թէ ի՞նչ կարգադրութիւններ կրնայ ունենալ Յովսէփ վարդապետ՝ Մեծոփի մէջ, իր հրաժարելու պահուն, այդ ինքնին կրնայ հասկցուիլ : Քիչ ատենէն պիտի տեսնենք որ այդ վանքն ալ մերկացած իւր բոլոր շարժական հարստութիւններէն, աղքատ վիճակի մը մէջ պիտի յանձնուի ազգային իշխանութեանց : Այս ընթացքով ո՞ւր կը դիմեն մեր Ազգային վարչութիւնք . . . ,

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Անոնք որ տաք բաղնիք կ'երթան, պէտք է որչափ կարելի շուտ ելնեն : Տաճկական բաղնիքներու մէջ սովոր մեթոտը վնասակար է առողջութեան, և երկար ժամանակ հոն կենալ՝ կ'ընդարմացնէ մարմինն : Այս կէտին մասնաւոր ուշադրութիւն պէտք է ընեն կանայք, որք առաւօտէն մինչև երեկոյ բաղնիքի մէջ մնալու ամենավնասակար սովորութիւնն ունին : Վնասակար է նաև՝ քանի մը անգամ դուրս ելնել և նորէն ներս մտնել :

ԱԶԴ

—

ԹԱՏՐՈՆ ՕՍՄԱՆԵԱՆ

Ի ՇԱՀԶԱՏԷ ՊԱՇԸ ՎԷԶՆԷՃԻԼԸՐ

ԸՆԴ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ

Մ. ՄԻՆԱՔԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻ

1884 մարտ 24 շաբաթ գիշեր ժամ 2 ½

Ի ՆՊԱՍՏ

ԿԱՍԱՐԻՈՅ ԷՎԷՐԷԿ ԵՒ ՖԷՆԷՍԷ ԳԻՒՂԵՐՈՒ

ՀԱՅՑԻՑ ԴՊՐՈՑԱՑ

ԲԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ

Թատերգութիւն 6 արար.

ԳԻՒՂԱԹ ՄԸ ԹԷՅ

Զաւեշտ 1 արար.

ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

—

ԱԶԴ

Օսմանեան կայսրութեան շահակցական Ռէժին կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ ապրիլ 2/14էն սկսեալ ի վաճառ պիտի հանէ իւր ծխախոտ, թէնպէքի և ծխաթուղթի այլ և այլ տեսակներն, հետևեալ գիներով, մէճիտիէն 19 ղրշ.էն վճարելի :

ԾԽԱԽՈՏ

Ա. տեսակ · կիլօն 190		ղրուշ
1000	կրամնոց տուփն	190
500	»	95
250	»	47 1/2
100	»	19
25	» ծրարն	4 3/4
Բ. տեսակ · կիլօն 120		ղրուշ
1000	կրամնոց տուփն	120
500	»	60
250	»	30
100	»	12
25	» ծրարն	3
Գ. տեսակ · կիլօն 60		ղրուշ
1000	կրամնոց տուփն	60
500	»	40
250	»	15
100	»	6
25	» ծրարն	1 1/2
Դ. տեսակ · կիլօն 40		ղրուշ
250	կրամնոց տուփն	10
25	» ծրարն	1
Ե. տեսակ · կիլօն 24		ղրուշ
31 1/4	կրամնոց ծրարն	30 փ.
Զ. տեսակ · կիլօն 16		ղրուշ
21 1/4	կրամնոց ծրարն	20 փ.

Այս տեսակը մի միայն գիւղօրէից մէջ պիտի վաճառուի :

—

ՍԻԿԱՐԷԹ

Ա. տեսակ (Զըվմանլը)		ղրուշ
500	հատնոց տուփը	140
100	»	28
25	»	7
(Զըվմանսըզ)		
500	հատնոց տուփը	100
100	»	53
25	»	7 1/2
Բ. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	90
100	»	18
25	»	4 1/2
Գ. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	50
100	»	10
25	» ծրարը	2 1/2
Դ. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	35
25	» ծրարը	1 3/4
Ե. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	20
25	» ծրարը	1

ՔԹԱԽՈՏ

1000	կրամնոց տուփը	120
50	» ծրարը	6
Ռաբէ տը Ֆորէ, կիլօն 80		ղրուշ
250	կրամնոց տուփը	20
50	» ծրարը	4

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 16/28 յուն. 1884

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՏԱՃԿ. ԼԵԶՈՒԻ

Գ. Տպագրութիւն

Օսմ. լեզուի ուսումն ամէն կարգի ուսանողաց խիստ դիւրաւ ուսանելի ընելու համար Գալըպճեան Գօզմա էֆ.ի յօրինած սոյն դասագրքին երրորդ տպագրութիւնն այս անգամ ի լոյս ընծայուած է «Հեգարան և ընթերցարան Օսմ. լեզուի» անուամբ, ըստ առաջնոյն Միւհէնտիսեան ընտիր տառերով, որ կը գտնուի ի Գաֆաֆեան և այլ Հայ գրատունս · գին 5 ղրշ :

Յիշեալ էֆէնտիի զուտ Թուրքերէն լեզուաւ գրուած «Գավաիտի Արէպիյէ» անուն դասագիրքն ևս կը ծախուի ի Գաֆաֆեան և այլ Հայ գրատունս.

ՊՈՒԲԼ.

ԱԼՋԱՐԻՆ ՐՈԼՔԱ

Հեղինակ

ՕՐ. ԱՐՄԱՒԵՆԻ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

—

[illegible]

Գին 10 դահեկան

ԳՈՒՄԱՆՏԱՐԻՍ.

ԿԻՊՐՈՍԻ ԳԻՆԻ

10 ՏԱՐՈՒԱՆ

Ով որ կուզէ գնել սոյն ազնիւ և յոյժ օգտակար գինիէն, կը հրաւիրուի Գալաթ-Գափու Մաքսատան կարշը առ Պ. Զարեհ, Թիւ 46 : Գիները չափաւոր են :

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուին ազնիւ քարդերու վրայ զանազան գրերով, ի գին 100 հատը 10 դահեկան :

Փափաքողք դիմելու են Արամեան տըպարան, Զաղմաճըլար Ցալըրեան խան

ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ

ԲԱՇԽՄԱՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՄԱՆ

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՒԱԾՈՑ

—

Թարգմանեալ

ՖԷՐԱՅԻԶ—ԽՍՍԷՐԱՀԻՅԷ

Արաբական Օրինագրքէ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ն. ՏԷՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

—

Զմիւռնիա— Տպագրութիւն Տէտէեան

Գին 10 դահեկան արծաթ

Սոյն երկու գրեանց կեդրոնատեղին է ի Կ. Պոլիս, Գաֆաֆեան Գրատունը :

Հրատարակութիւն

Խնկանոց Ուսումնասիրաց Ընկերութեան

—o—

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Նախակրթարանական կարգերու համար

Ազգային վարժարանաց համար նոր մեթոտով պատրաստուած ընտիր դասագիրք մ'է :

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը, Մէրճան փողոց, Թիւ 57 : Կը գտնուի նաև միւս գրավաճառաց քով : Գին 5 ղրուշ :

Բազմաթիւ թուով գնողաց 0/0 20 զեղչ կը լինի :

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ

ԻՄԱՑԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ

—

Աշխատասիրեաց

Տ. ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍԿ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

—

Զմիւռնիա – Տպագրութիւն Տէտէեան

Գին 7 դահեկան արծաթ :

ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԹԷ ԻՆՉ ԴԻՐՔ ՈՒՆԻ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Հրատարակեց

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ՀԱՑԿՈՒՆԻ

[illegible]

[illegible]

Կը վաճառուի Պոլիս Ֆրէնկեան գրատունը, Սաճի Պօզու աղայի քով, նաև ի տուն հրատարակչին Կէսիկ-փաշա, Չէշմէ փողոց, Թիւ 24 :

ԽԻԿԱՐ

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍԵԱՅ

—

Խմբագիր-Տնօրէն

Յ. Յ. ՓԱՐՈՆԵԱՆ

—

Առաջին տարի, 1884 Յունուար

—

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկու խօսք : — Խօսակցութիւնք փառաբանի քով : — Ղուկիանոսի խօսակցութիւնք Մեռելոց : — Նոր տարի : — Կոտակցութիւններ դիք կաճառին մէջ : — Երկու բառագիրներու վէճն հասարակաց կարծեաց կրկէսին մէջ : — Գինովութիւն ի նպաստ Բարեգործական Ընկերութեանց : — Այլակերպութիւն Բառարանի :

ՊԱՅՄԱՆՔ

ԽԻԿԱՐՆ կը հրատարակուի ամսոն մի անգամ :

Տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ ինչպէս նաև գաւառաց համար, երկու արծաթ մէճիտ ԿԱՆԽԻԿ :

Բաժանորդագրութեան տեղն է [illegible] Խմբագրատունը Կ. Պոլիս Սուլթան համամ Թիւ 14, ուր ուղղելի են խմբագրութեանս վերաբերեալ գրութիւնք :

Իւրաքանչիւր թերթին գինն է չորս դահեկան արծաթ :

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

Օտուն-Գաբու, Թիւ 465.

Հայերէն, Տաճկերէն, Յունարէն և Լատինական ամէն տեսակ Տպագրական տառեր և զարդեր կը գտնուին պատրաստ, յոյժ չափաւոր գիներով :

Գաւառներէ և օտար երկիրներէ ևս յանձնարարութիւնք ամենայն ճշտութեամբ կը կատարուին, երբ հետևեալ հասցէիւ ուղղուին մեզ

S. DAMADIAN,
Odoun-Capou, nº 465.
CONSTANTINOPLE

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԵՀ
Գալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1884 ՄԱՐՏ ԱՄՍՈՅ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	21	33	32	23	4	28	25	2	20	32	1	21	18	25 բ	23	28	3	ա	4	20	2	28	23	25	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 15	—	—	—	—	—
Ռ. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	2 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 23	—	—	—	—	—
Եէնի մահալլէ	—	—	12 45	—	—	—	—	—	2 18	—	—	—	—	—	—	—	4 15	—	6 30	8 33	—	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	12 49	—	—	—	—	—	2 22	—	—	—	—	—	—	—	4 19	—	6 34	8 37	—	10	—	—	—
Պէօյիւք տէրէ	—	—	12 53	—	—	—	—	—	2 26	—	—	—	3	—	—	—	4 23	—	6 38	8 41	8 45	10 04	—	—	—
Քիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	1 04	—	—	—	—	—	2 44	—	—	—	3 11	—	—	—	4 34	—	6 49	8 52	8 56	10 15	—	—	—
Պէյքօզ	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3 20	—	—	—	—	4 45	6 58	9 1	9 5	—	—	—	—
Բաշա պահչէ	—	—	—	1 07	—	—	—	—	—	—	—	—	3 27	—	—	—	—	4 52	7 05	—	9 12	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	—	—	1 15	—	—	—	1 20	—	2 48	—	—	2 50	—	—	—	—	4 45	—	7 15	9 13	—	10 26	—	—	—
Բ. ղը· մահալլէ	—	—	—	1 15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	〃	—	—	—	—
Ըսթէնիա	—	—	—	—	—	—	1 27	—	—	—	—	2 56	—	—	—	—	4 52	—	—	〃	—	—	—	—	—
Էմիրկէն	—	—	—	—	—	—	1 32	—	—	—	—	3 01	—	—	—	—	4 59	—	7 24	9 22	—	10 35	—	—	—
Պօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	—	1 35	—	—	—	—	3 04	—	—	—	—	5 02	—	—	9 25	—	—	—	—	—
Քանլըճա	—	—	—	1 23	—	—	—	—	—	—	—	—	3 42	—	—	—	—	5 08	7 38	—	9 26	—	—	—	—
Ռ. Հիսար	—	—	—	—	—	—	1 45	—	—	—	—	3 15	—	—	—	—	5 10	—	7 42	9 33	—	10 45	—	10 50	—
Ա. Հիսար	—	—	—	1 29	—	—	—	—	—	—	—	—	3 48	—	—	—	—	5 14	7 51	—	9 32	—	—	—	—
Քանտիլլի	—	—	—	1 35	—	1 55	—	—	—	2 35	—	—	3 55	—	4	—	—	5 20	7 57	—	9 39	—	10 30	—	—
Վանի քէօյ	12 30	—	—	—	—	1 41	—	—	—	2 41	—	—	〃	—	4 06	—	—	5 25	—	—	9 45	—	—	—	—
Պէպէք	—	12 45	—	—	—	—	1 51	1 55	—	—	—	3 22	—	3 25	—	—	5 18	—	—	9 41	—	—	—	—	11 10
Առնաուտ քէօյ	—	12 52	—	—	1 25	—	—	2 02	—	—	2 45	—	—	3 32	—	4 05	5 25	—	8 07	9 48	—	10 58	—	—	—
Չէնկէլ քէօյ	12 37	—	—	—	—	1 48	—	—	—	2 48	—	—	〃	—	4 13	—	—	5 33	8 15	—	9 52	—	—	—	—
Քուրու չէշմէ	—	12 59	—	—	1 33	—	—	2 09	—	—	2 53	—	—	3 39	—	4 13	5 32	—	—	9 55	—	—	—	—	—
Պէյլէր պէյի	12 44	—	—	—	—	1 54	—	—	—	2 59	—	—	〃	—	4 19	—	—	5 40	8 21	—	9 58	—	—	—	—
Օրթաքէօյ	—	1 07	—	—	1 42	—	—	2 17	—	—	3 02	—	—	3 47	—	4 21	5 40	—	8 30	10 3	—	11 10	—	—	—
Քուզկունճուք	12 50	—	—	—	—	2 01	—	—	—	3 01	—	—	〃	—	4 36	—	—	5 47	8 39	—	10 5	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	1 15	—	—	1 57	—	—	2 25	—	3 11	3 11	—	—	3 55	4 46	4 29	5 58	—	8 49	10 11	—	11 18	—	—	—
Իւսկիւտար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	〃	—	—	—	—	5 55	8 59	—	10 13	—	—	—	—
Քապաթաշ	1 02	—	—	—	—	—	—	2 34	—	—	—	—	—	4 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋ	1 10	1 30	1 50	2 20	2 08	2 17	2 20	2 42	3 23	3 26	3 26	3 53	4 30	4 12	5 01	4 44	6 03	6 10	9 14	11 26	10 28	11 33	11 —	11 20	11 40

━━ Այսպէս նշանով ժամերը կը նշանակեն հաղորդակցութիւն երկու շոգենաւուց : ա. Ուրբաթ օրերը միայն : բ. Բացի ուրբաթ օրերէ :

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. Ի բաց առեալ շոգենաւուց մեկնելու ժամերէն, միջորդ ժամերը փոփոխութեան ենթակայ են զէշ օդի կամ այլ պատճառաւ :

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	21	33	32	1	4	25	23 բ	ա	28	20	2	28	23	25	18	32	4	33	2	23	20	25	21	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ մեկն.	1 20	2 30	2 05	2 15	2 45	2 45	3 30	3 15	3 30	5	6 45	8 15	9 30	9 50	10 15	10 30	10 30	10 40	11 5	11 10	11 10	11 30	11 40	11 45	12
Քապաթաշ	—	—	—	—	2 55	—	—	—	—	5 25	—	—	9 40	—	—	—	—	—	11 15	—	—	—	11 50	—	—
Իւսկիւտար	1 25	—	—	—	2 59	—	—	3 30	—	—	7 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	2 45	—	—	3 09	—	—	—	—	5 34	7 10	8 29	9 49	10 5	—	—	10 45	10 55	11 24	—	—	—	—	12 —	12 15
Քուզկունճուք	1 41	—	—	—	3 19	—	—	3 36	—	—	7 20	—	9 59	—	—	—	—	11 5	—	—	—	—	12 2	—	—
Օրթաքէօյ	—	2 53	—	—	3 23	—	—	—	—	5 37	7 29	8 37	—	10 13	—	—	10 53	—	11 32	—	—	—	—	12 8	12 23
Պէյլէր պէյի	1 48	—	—	—	3 28	—	—	3 45	—	—	7 38	—	10 6	—	—	—	—	11 12	—	—	—	—	12 9	—	—
Քուրու չէշմէ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 50	—	—	—	10 22	—	—	11 1	—	11 40	—	—	—	—	12 16	12 31
Չէնկէլ քէօյ	1 54	—	—	—	3 33	—	—	3 49	—	—	7 44	—	10 12	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	12 15	—	—
Առնաուտ քէօյ	—	3 4	—	2 40	3 41	—	—	—	3 55	5 57	7 52	8 45	—	10 29	—	—	11 9	—	11 47	—	—	—	—	12 23	12 38
Պէպէք	—	—	—	—	—	3 15	—	—	—	6 4	—	8 52	—	10 37	—	—	11 16	—	11 54	—	—	12 —	—	12 30	—
Վանի քէօյ	2 01	—	—	—	—	—	—	3 56	—	—	—	—	10 19	—	—	—	—	11 25	—	—	—	—	12 22	—	—
Քանտիլլի	—	—	2 35	—	3 49	—	4	4 02	—	—	8 2	—	10 26	—	10 45	—	—	11 31	—	11 40	—	—	—	—	—
Ա. Հիսար	2 11	—	—	—	3 57	—	—	4 08	—	—	—	—	—	—	10 51	—	—	—	—	11 46	—	—	—	—	—
Ռ. Հիսար	—	3 19	—	—	4 06	—	—	—	—	6 12	8 12	9	—	10 45	—	11 2	—	—	—	—	—	12 13	—	—	—
Քանլըճա	2 16	—	—	—	4 15	—	—	4 15	—	—	8 20	—	—	—	10 58	—	—	—	—	11 53	—	—	—	—	—
Պօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 20	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	12 21	—	—	—
Էմիրկէն	—	3 24	—	—	4 24	—	—	—	—	6 25	8 28	9 9	—	—	—	11 13	—	—	—	—	—	12 24	—	—	—
Ըսթէնիա	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 28	—	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	—	12 29	—	—	—
Բ. ղը· մահալլէ	—	—	—	—	—	—	—	4 25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 2	—	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	2 50	3 33	—	—	4 33	—	—	—	—	6 35	8 36	9 18	—	—	—	11 25	—	—	—	—	11 48	12 36	—	—	—
Բաշա պահչէ	—	—	—	—	4 45	—	—	4 32	—	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	12 11	—	—	—	—	—
Պէյքօզ	—	—	—	—	4 50	—	—	4 41	—	6 47	—	—	—	—	11 17	—	—	—	—	12 18	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	3 43	—	—	4 59	—	—	—	—	6 56	8 40	9 28	—	—	11 26	11 35	—	—	—	—	11 58	—	—	—	—
Քիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէօյիւք տէրէ	—	3 48	—	—	5 10	—	—	—	—	7 6	8 45	9 45	—	—	—	11 45	—	—	—	—	12 8	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	—	—	5 14	—	—	—	—	7 10	—	9 40	—	—	11 38	11 49	—	—	—	—	12 12	—	—	—	—
Եէնի մահալլէ	—	3 59	—	—	5 18	—	—	—	—	7 14	—	—	—	—	—	11 52	—	—	—	—	12 16	—	—	—	—
Ռ. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 24	—	—	—	—	11 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 32	—	—	—	—	12 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ ԳԻԾ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իւսկիւտարէն	12 45	1 30	2	2 30	3 —	3 35	4 10	4 45	5 10	5 45	6 20	7	8 10	9	9 45	10 20	10 30	10 45	11 05	11 25	11 45	12 05
Պէշիկթաշ	—	—	—	—	—	—	—	—	5 20	—	6 30	—	8 20	—	—	10 30	—	—	—	—	—	—
Կամուրջ	1 —	1 45	2 15	2 45	3 15	3 50	4 25	5	5 30	6	6 40	7 15	8 30	9 15	10 —	10 40	10 45	11 —	11 20	11 40	12 —	12 20

ԿԱՄՈՒՐՋ—ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

	ժ. վ.	ժ. վ.	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1]ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջէն	1 15	1 45	2 15	2 45	3 20	3 55	4 30	5	5 30	6 —	7 —	8 15	9	9 30	10 —	10 25	10 45	11 05	11 05	11 50	12 05	12 5
Պէշիկթաշ	—	—	—	—	—	4 05	—	—	—	6 10	—	—	9 10	—	10 10	—	—	—	—	—	—	—
Իւսկիւտար	1 40	2	2 30	3	3 35	4 15	4 45	5 15	5 45	6 20	7 15	8 30	9 20	9 45	10 20	10 45	11 —	11 20	11 20	12 05	12 20	12 20

ԿԱՌԱՓԱՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒ

ԻՒՍԿԻՒՏ. ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իւսկիւտարէն	3 15	4 30	10 15	11 30
Գապաթաշ	3 30	—	—	11 45
Սիրքէճի իսկ.	3 35	4 50	10 35	—

ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ. ԻՒՍԿԻՒՏ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սիրքէճի իսկ.	3 45	5 15	11 —	—
Գապաթաշ	—	5 30	—	11 45
Իւսկիւտար	4 05	5 45	11 20	12 —

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻԻ ԳԻԾ

ԿԱՄՈՒՐՋ—ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

	[2]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջէն	3	4	11 —	
Սալաճաք	3 12	4 12	11 12	
Հարէմ իսկ.	3 15	4 15	11 15	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	[1]ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Հարէմ իսկ.	3 15	4 15	11 15	
Սալաճաք	3 22	4 12	11 22	
Կամուրջ	3 35	5 35	11 35	

[1] Բաց ի Հրէից տօն օրերէ· [2] Կիրակի օրն չկայ· [3] Քապաթաշով. [4] Քուզգունճուք·